Ն 365 1886 ՕԳՈՍՏՈՍ 14 ՓԷՆՃՇԷՆՊԷ 1303 ԶԻԼԿԱՏԷ 26 ԻՔԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

40 ՓԱՐԱ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

40 ՓԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	200 ղր.	105 ղր.	55 ղր.
ԹԱՇՐԱ	240 »	125 »	—

Մէճմուայէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Իլքինճի, Չընճի վէ Ցինճի սահիֆէ ղր. 6
4իւնճիւ սահիֆէ . . . . . » 5
Մէքթուպը նաֆիյէ տախի պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ աէրի օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայա-ճագ տըր:

Խտարէխանէսի, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 Ճիվէլէկեան մաթպաասընտա տըր: Քեաֆֆէի մէվատտ հագգընտա կազէթանըն սահիպ վէ միւտիւրի ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ-ա միւրաճաաթ օլունա:

ԻՒԹԱՐ

Թաշրա աբօնէլէրիմիզտէն մաթլուպըմըզա զիմմէթի օլանլարըն պու այ պաշըընտա գատար տէյինլէրինի թէտիյէյէ հիմմէթ իթմէտիքլէրի թագտիրտէ, օգոստոս նիհայէթինտէ կազէթալարընըն իրսալի գաթ վէ թաթիլ խուլէնէկինի ինխթար, վէ օ հալտէ մուամիլէյիհիմ աբօնէլէրիմիզին կիւճէնմէմէլէրինի րճա իտէրիզ:

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱԴԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Բրէնս Ալէքսանտըրըն Լօմ Բալանգատան հարէքէթլէ Ռումանիա մէմալիքինտէ վագը Ռէնի շէհրինէ կիթտիկի` տիւն ագշամ վարիտ օլան խապէրլէրտէն օլուպ, պու հալտէ միւշարէյլէյհին Սօֆիա գուրպինտէ պիր մանասթըրտա մահպուս պուլընտուղընա տաիր զուհուր իտէն շայիանըն ասլ ու էսասը օլմատըղը ինթինպաթ օլընմագտա տըր:

Քէզալիք ալընան տիկէր պիր մալումաթա կէօրէ, բրէնս Ալէքսանտրըն բէտէրի` Էվրօբա տիւվէլը մուազզամասընա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէրէք, մախտումըն նէ թարաֆտա վէ նէ հալտէ պուլընտուղընը պիր րիգգաթը բէտէրանէ իլէ սիւալ իթմիշ վէ բրէնս Ալէքսանտրըն էմնիյէթը հալի իւզէրինէ պէօյլէ պիր խէվֆ ու էնտիշէ ըզհար էյլէմիշ տիր:

Բրէնս Ալէքսանտըրըն բէտէրինէ վէրիլէն ճէվապ հագգընտա հէնուզ պիր խապէրը սահիհ ալընամամըշ իսէ տէ, միւշարէյլէյհին Ռումանիատա Ռէնի շէհրինէ միւվասէլէթ իթտիկի հավատիս էկէր սահիհ իսէ, պու ճօլտա պիր ճէվապ վէրիլէրէք բէտէրինին միւսթէրիհ գըլընտըղը շիւբհէսիզ տիր:

* *

Պուլկարիսթանտա թէշէքքիւլ իտէն իքի ֆըրգա պէյնինտէ գավկա վէ կիւրիւլթի վէ հաթթա գաթլ ու թէլէֆ պիլէ վուգու պուլտուղը տիւն շայիա պուլմըշ տըր:

Հաթթա Պուլկարիսթան բէխսը վիւքէլասը սապըգ Մ. Գարավէլօֆըն տախի թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղընը մէվսուգ պիր մէնպատէն իսթիխպար էյլէտիկինի Նէօյէրն Էտիրնէ մուխ. պիրի եազըյօր իսէ տէ, մումաիլէյհ Մ. Գարավէլօֆըն հատիսէի ախիրէտէ զիմէտտար վէ միւշթէրէք պուլունտուղը տիւնքի թէլէկրաֆ խապէրլէրինտէն օլտուղը կիպի, ալտըղըմըզ տիկէր պիր մալումաթա կէօրէ տէ, Մ. Գարավէլօֆ էննիտէն բէխսը վիւքէլա նասպ օլունմըշ վէ րիւֆէգաարընըն էքսէրիսի տէ վիւքէլաի սապըգատան պուլընմըշ տըր:

Քէզալիք խապէր ալընտըղընա կէօրէ, հատիսէի մալիւմէ հագգընտա Սօֆիատան Ֆիլիպէյէ չէքիլէն պիրինճի թէլէկրաֆ` Մ. Գարավէլօֆ իլէ Պուլկար օրտուսը պաշ գօմանտանըղընը տէրէօհտէ իթմիշ օլան պինպաշը Կրուէֆ թարաֆընտան իմզա իտիլմիշ տիր:

Քէզալիք պու կիւնքի նիւսխէմիզին թէլէկրաֆ գըսմընտա միւթալէա օլունաճաղը վէճհիլէ, Վիեննատաքի Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ կազէթասընըն օգոստ. 24 թարիխլի Ռումանիանըն Գալաֆաթ շէհրինտէն ալտըղը պիր թէլէկրաֆ` Մ. Գարավէլօֆ հագգընտա պալատէ վէրտիկիմիզ հավատիսի թաստիգ իլէ, մումաիլէյհին թահթը րիյասէթինտէ պուլընան հէյէթը վիւքէլայի սապըգանըն էննիտէն նասպ ու իպգա օլունտուղընը, վէ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթը մուվագգաթասընըն տէվրիլտիկինի, վէ հիւքիւմէթը մէզքիւրէյի թէշքիլ իտէն հէյէթին պաշըլըճա ազալարընտան Սօֆիա մէթրօբօլիտի Մօնսէնեօր Գլէման իլէ տախիլիյէ նազըրը Մ. Տրական Զանգօֆ վէ Պուլկարիսթան օրտուսընըն պաշ գօմանտանը պինպաշը Կրուէֆին թահթը թէվգիֆէ ալընտըգլարընը խապէր վէրմէքտէ տիր:

Պու սօն խապէրլէրէ նազարէն, Մ. Գարավէլօֆըն թէլէֆ իտիլտիկինէ տաիր զուհուր իտէն շայիանըն գաթեան ասլ ու էսասը օլմատըղ կէրէք տիր:

* *

Սանհակ Ազրօ վէ կատաղան էֆէնտիլէր իլէ Մաճիտ բաշա հազարաթլարընըն տիւն սապահ գաթարը մախսուսա Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ էյլէտիքլէրինի Սաատէթ եազըյօր:

* *

Տիւվէլը մուազզամա պաշ թէրճէմանլարը` տիւն Պապը Ալիյէ կիտիպ, խարիճիյէ միւսթէշարը Տաճեան Ցարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իթտիքլէրի կիպի, Ռուսիա սէֆարէթի թէրճէմանը Մ. Մագսիմօֆ տախի էնճիւմէնը մախսուսը վիւքէլանըն միւնազըտ պուլընտուղը սըրատա Թէնէֆֆիւս օտասընտա կիտիպ Խարիճիյէ Նազըրը Սաիտ բաշա հազրէթլէրի իլէ պիր միւտտէթ միւլագաթ էյլէմիշ տիր:

Խարիճիյէ Նազըրը Սաիտ բաշա հազրէթլէրի` սիւֆէրատան պազըլարը իլէ վէ պիլխասսա Ֆրանսա սէֆիրի վէ Ավսթրիա մասլահաթկիւզարը իլէ վուգու պուլան միւլագաթընտա, հիւքիւմէթը Սէնիյէնին Ֆիլիպէ հատիսէսինտէ օլտուղը կիպի չիմտիլիք աչվալէ ինթիզար իլէ, օնա կէօրէ հարէքէթ իթմէք բօլիթիգասընտան իպարէթ պուլընտուղընը, վէ պէօյլէ պիր մէսէլէ իւզէրինէ միւհիմմաթընը վուգուաթըն իպալէ էյլէտիկինի պէյան էյլէմիշ տիր:

Խապէր ալընտըղընա կէօրէ, Ռուսիա սէֆիրի տախի պիր միւլագաթտա Թըպդը նազըրը միւշարէյլէյհ հազրէթլէրի կիպի իսթիմալը լիսան իթմիշ տիր:

Տիկէր թարաֆտան թէէմին օլտուղընա կէօրէ, սիւֆէրատան պիրիսի` Պուլկարիսթանըն իշղալի գարիպ վէ միւհթէմիլ օլուպ օլմատըղընը Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆտան սիւալ էյլէմէսի իւզէրինէ, միւշարէյլէյհ` Սօֆիատա թէշէքքիւլ իթմիշ օլան հիւքիւմէթը մուվագգաթանըն ագիլանէ վէ ինթիզամքիարանէ հարէքէթ իտէճէկի Ռուսիա հիւքիւմէթինէ մուհագգագ օլտուղընտան, Ռուսիա թարաֆընտան պէօյլէ պիր իշղալէ լիւզում կէօրիւլմէյէճէկի կիպի, արզու տախի իտիլմէտիկինի ճէվապէն պէյան իթմիշ, վէ չալէտ խիլաֆը մէմուլ օլարագ Պուլկարիսթանտա էհէմմիյէթլի շուրիշլէր վուգուա կէլիր իսէ, օ հալտէ նէ եաբըլմագ լազըմ կէլէճէյինի Բէթէրսպուրկ գապինէթօսընըն տիւվէլը սաիրէ իլէ պէրապէր միւզաքէրէ էյլէյէճէյինի իլավէթէն տէրմէյան էյլէմիշ տիր:

* *

Կէչէն ճումա` էրթէսի սապահը բրէնս Ալէքսանտր Սօֆիատան հարէքէթ իթտիքտէն սօնրա, հիւքիւմէթը մուվագգաթա էրքեանընտան Մ. Զանգօֆ` Սօֆիատա պուլընան Ռուսիա բօլիթիգա մէմուրը Մ. Պօղտանօֆըն նէզտինէ կիտէրէք, Պուլկար միլլէթի իչիւն իմբէրաթօր հազրէթլէրինին հըմայէսինի թալէպ ու իսթիրհամ իթմէքլէ պէրապէր, էրպապը գըյամ բուլէսասընըն ուսուլը հիւքիւմէթլէրինի թէէսիստէն էվվէլ Զարըն օլ պապտաքի էմրլէրինէ միւնթազըր օլտուգլարընը պա թէլէկրաֆ Չարա արզ ու իչար էյլէմէսինի րճա էյլէմիշ տիր:

Րիվայէթէ կէօրէ, Մ. Պօղտանօֆ` քէյֆիյէթի Բէթէրսպուրկա արզ իտուպ, ալտըղը ճէվապը էվվէլքի կիւն Մ. Զանգօֆա թէպլիղ էյլէմիշ տիր:

Իշպու ճէվապտա, Պուլկարիսթան` ուսուլ տէվլէթլէրին իմզա վէ թաստիգինի հավի օլան ահտնամէլէրէ մէրպութ պիր էմարէթ պուլընտուղընտան, Ռուսիանըն պու իշլէրինտէ եալընըզ պաշընա պիր չէյ եաբամայաճաղը, տիւվէլը սաիրէ իլէ մութթէհիտէն հարէքէթ իտէճէյի սուրէթը գաթիյէտէ պիլտիրիլմիշ տիր:

* *

Էվրօբա տէվլէթլէրինին աչվալը հազըրէ իւզէրինէ էֆքեարը գաթիյէլէրինի պէյան էյլէմէլէրի իչիւն թաղյիրի պիր գաչ կիւն լազըմ տըր: Տէվլէթլէրտէն պազըլարը` Պապը Ալիյէնին իք նօթասընը ալտըգլարընը, վէ տիւվէլը սաիրէնին էֆքեարընը իսթիֆսար էյլէտիքտէն սօնրա լազըմ կէլէն ճէվապը իթտա էյլէյէճէքլէրինի պիլտիրմիշլէր տիր:

* *

Պուլկարիսթան` անճագ պէք գարըշըգ օլուպ, էկէր իսեան ու գըյամ ալէյհինտէ պուլընան ֆըրգա էֆրատը տախի շաշալըր իսէ, տէհլիքէլի պիր մուհարէպէի տախիլիյէ զուհուր իտէճէկլինտէն, աչվալը հազըրէնին տէֆի տահա զիյատէ քէսպը միւշքիլաթ էյլէյէճէք տիր:

* *

Կէչէն բազար էրթէսի կիւնքի Թարիխլէ Էտիրնէտէն պէրվէճհը աթի եազըլմըշ տըր:

Սօֆիատա զուհուր իտէն հատիսէի միւշէհհիմէնին Ռուս թարաֆտարանը ճանիպինտէն իգա իտիլտիկի` ալընան մալիւմաթ իլէ թէհագգուգ էյլէմիշ տիր:

Ֆըրգաի մէզքիւրէ րէիսի Մ. Զանգօֆ վէ րէֆիգլէրինին ագտ էյլէտիքլէրի պիր իճթիմաա իգտաը հատիսէ գարարլաշտըրըլըպ, թէհտիտը հուտուտը մագսէտ իչիւն Բիւսթէնտիլ ալայը Սօֆիայա ճէլպ իտիլմիշ տիր:

Ալայը մէզքիւր էֆրատը` Բիւսթէնտիլտէն հարէքէթլէ ճումա էրթէսի կիւնիւ սապահ էրքէն Սօֆեայա միւվասէլէթ իթմիշլէր տիր:

Հատիսէնին զուհուրինտէն էվվէլ 800 նէֆէրտէն իպարէթ օլան Սօֆեա թապուրըընըն սիլահլարը թօբլանմըշ օլտուղը էշիտիլմիշ տիր:

Ռէիսը վիւքէլա Մ. Գարավէլօֆըն տախի խիլաֆկիրլէրի իլէ պիլիթթիֆագ հարէքէթ իթտիկի, վէ բրէնսէ իսթիֆա իթտիրիլմէսինէ իշթիրաք էյլէտիկի րիվայէթ օլունմագտա տըր:

Բրէնսին մահրէմը էսրարը վէ մուշավիրի օլուպ հէր վագթ եանընտան այրըլմայան Շումնու տէպուտըընըն էսնաի հատիսէտէ մագթուլէն վէֆաթ իթտիկի տախի իշիտիլմիշ իսէ տէ, տէրէճէի սըհհաթի մէճհուլ տըր:

Շարգի Ռումէլի հուտուտընտա Մուսթաֆա Բաշատան տախի Թ. Հաֆէզ-Բա պէր վէճհը աթի եազըլմըշ տըր.

«Պուլկարիսթան վէ Ռումէլիի Շարգի կօմիթէլէրի հինէ գըյամ իտէրէք հուտուտ իւզէրինտէ գարագօլլարը րէտտ իտուպ միւրուրը վէ ուպուրը մէն էյլէմիշլէր տիր:

«Շարգի Ռումէլի Պուլկարլարը սիլահլանտըրըլըպ, հէր տիւրլիւ ինթիմալաթա գարշը հուտուտա գարիպ քէօյլէրէ սէվք իտիլմիշլէր տիր:»

* *

Պուլկարիսթանըն աչվալը ճէտիտէսի իւզէրինէ Էտիրնէտէ պուլընան ֆէրիգ Մէհմէտ Մուխլիս բաշա հազրէթլէրի` կէչէն բազար էրթէսի կիւնիւ Մուսթաֆա Բաշայա կէօնտէրիլմիշ, վէ միւշարէյլէյհտէն վարիտ օլաճագ խապէրլէրէ կէօրէ հարէքէթ իթտիրիլմէք իւզրէ Էտիրնէտէ միւքէմմէլ 7 թապուր ասաքիրը նիզամիյէ հազըրլաթըլըմըշ տըր:

* *

Պու քէրրէ Սօֆիատան Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ իտէն պիր Ալէման զապիթի` 10 կիւն էվվէլ բրէնս Ալէքսանտրը կէօրտիւկինտէ, միւշարէյլէյհին` աչվալը հազըրէյէ թէհամմիւլ արթըգ գապիլ օլամատըղընա պինաէն իսթիֆա վէսիլէսի արամագտա իտիկինի պէյան էյլէտիկինի րիվայէթ էյլէմիշ տիր:

Աթինա Հօրօսըն պէյանընա կէօրէ, Վարնա ասաքիրի վէ էհալիսի` հիւքիւմէթը մուվագգաթայա սատագաթ եմինի իթմիշլէր իսէ տէ, իշպու թէպէտտիւլաթ` քէնտի իւզէրլէրինէ էյի պիր թէէսիր մաճիպ օլմամըշ տըր:

* *

Մէզմուայի կէօրէ, պու արա Սօֆիատա Ռուսիանըն Տէրսաատէթ սէֆարէթինտէն պաշգա հիչ պիր սէֆարէթ իչիւն թէլէկրաֆ ախզ վէ գապուլ իտիլմէքտէ իմիշ:

* *

Պուլկարիսթան հիւքիւմէթը մուվագգաթասը թարաֆընտան նէշր օլընան պէյաննամէնին սուրէթինի կէչէն կիւն եազմըշ իտիք:

Մէզքիւր պէյաննամէ` Պուլկարիա սուրէթինէ պէրվէճհը աթի այնէն թէրճէմէ օլընըր:

Պուլկար միլլէթինէ`.

Բրէնս Ալէքսանտր տը Պաթէնպէրկ պու կիւն (օգոս. 9) սապահ սաաթ 2-տէ Պուլկարիսթան էմարէթի մագամընտա օլան հուգուգընտան գաթիյէն ֆէրաղաթ էյլէմիշ տիր, զիրա քէնտի հիւքիւմէթինին Պուլկար միլլէթի իչիւն մուճիպը խարապիյէթ օլաճաղը թէհագգուգ իթմիշ տիր: Իշպու ֆագաթ միւհիմմէյէ վէ ֆէվգէլատէյէ մէզպուր պէրվէճհը աթի պիր հիւքիւմէթը մուվագգաթա թէշէքքիւլ իթմիշ տիր:

Րէիս-
Մէթրօբօլիտ Մօնսէնեօր Գլէման,
Ազալը:
Պինպաշը Նիքիֆօրօֆ` հարպիյէ,
Տրական Զանգօֆ` տախիլիյէ,
Թէօտօր Պուրմօֆ` մալիյէ,
Խրիսթօ Սթօյանօֆ` խարիճիյէ վէ մէզահիպ,
Ռատօսլավօֆ` ատլիյէ,
Գ. Վէլիչգօֆ` մէարիֆ.

Հիւքիւմէթը մուվագգաթա` պէօյլէ միլլէթ մէճլիսինին վէրէճէյի գարարա տէկին մէմլէքէթին իտարէսինի էլէ ալըր: Պուլկար չէհրլիլէրինին վէ Պուլկարիսթանտա սաքին թէպաասը էճնէպիյէնին հայաթ, էմվալ վէ նամուսընըն քեամիլէն թահթը թէմինտէ օլտուղընը պէյան իտէր, վէ պիլճումլէ Պուլկար չէհրլիլէրինին` մէզհէպ, թէպաիյէթ վէ բօլիթիգաճա էֆքեար ֆարգլարընա պագմագսըզըն էմնիյէթ ու ասայիշը ումումինին մուհաֆազասընա մուավէնէթ իտէճէքլէրինի գավին մէմուլ էյլէր:

Պուլկար միլլէթի գավին իթմինան հասըլ իթսին քի . . . . .
. . . .
. . . .
Եաշասըն Պուլկար միլլէթի, եաշասըն Պուլկարիսթան:

Րէիս
ՄԷԹՐՕԲՕԼԻՏ ԳԼԷՄԱՆ
Պաշ գօմանտան
ՊԻՆՊԱՇԸ ԿՐՈՒԷՖ
Սօֆիա 9/21 օգոստ. 1886

* *

Մօսքօվեան պէյանընա կէօրէ, Պուլկարիսթան հիւքիւմէթը մուվագգաթասը թարաֆընտան բրէնսլիկէ նամզէտ գալմըշ օլընան զաթըն քիմ օլտուղը հէնուզ մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, պու խուսուստա րիվայէթ օլընտուղընա կէօրէ, էվվէլա Շարգի Ռումէլի վալիսի սապըգ Գավրիէլ Քրէսթօվիչ բաշա, վէ սանիէն տիւգ Գոնսթանթէն Ֆրէտէրիք Բիէր տ'Օլտէնպուրկըն մախտումը տիւգ Ալէքսանտր Ֆրէտէրիք Գոնսթանթէն տ'Օլտէնպուրկ տըր:

Տիւգ Գոնսթանթէն Ֆրէտէրիք Բիէր տ'Օլտէնպուրկ` Զարըն մայէթինտէ բիյատէ ժէնէրալը վէ այանտան օլուպ 1837 սէնէսինտէ բրէնսէս տը Նասսա իլէ ագտը իզտիվաճ իթմիշ տիր:

Մումաիլէյհին մախտումը եանի բրէնսլիկէ նամզէտ օլան զաթ` 1844 սէնէսինտէ թէվէլլիւտ իտուպ, Ռուսիա իմբէրաթօրըն խասսա ասաքիրինին պիրինճի լիվասը գօմանտանը եանի միրլիվա տըր, վէ Լայխթէնպէրկ տուգասը միւթէվէֆֆա Մագսիմիլիէնին քէրիմէսի բրէնսէս Էօժէնի իլէ իզտիվաճ էյլէմիշ տիր:

* *

Բօսթանճիլէր ամիրէ` Էտիրնէ Թարիգլըյէ Շարգի Ռումէլի վէ Պուլկարիսթան իչիւն մէքթուպ գապուլ իթմէմէքտէ տիր:

* *

Էտիրնէտէն եազըլտըղընա կէօրէ, Պուլկարիսթան վագաաի ախիրէսի Էտիրնէ էհալիսինէ վէ խուսուսիյլէ թիւճճարանա պէք ֆէնա թէէսիր էյլէմիշ տիր, վէ Ֆիլիպէ վագաասը իւզէրինէ պօզուլմուշ օլան աչվալը թիճարէթ հէնուզ եօլունա կիրմէմիշ օլտուղը հալտէ, պու քէրրէ էննիտէն պօզուլմագ թէհլիքէսինէ տիւշար օլմուշ տըր:

* *

Տիւն սապահ Սիրքէճիտէն հարէքէթ իտէն շիմէնտօֆէր գաթարը` Էտիրնէյէ պիր խայլի ասաքիրը Շահանէ կէօթիւրմիւշ տիր:

* *

Ֆիլիպէտէն ալընան մալիւմաթա կէօրէ, կէչէն ճումա ագշամը շէհրը մէզքիւրէ 36 արապա միւհիմմաթը հարպիյէ վիւրուտ իթմիշ տիր, Հիւքիւմէթը ասքէրիյէ` ասայիշին մուհաֆազասը իչիւն թէտապիրը թէվգիլատէ իթթիխազ էյլէմիշ տիր:

Ֆիլիպէ իլէ Սօֆիա պէյնինտէ էհալինին թէլէկրաֆլա մուխապէրէսի` թահթը մէմնուիյէթտէ ալընմըշ տըր:

* *

Թէսմինէն պէյան օլընտուղընա կէօրէ, Շարգ շըմէնտօֆէրլէրի գումբանեասը` հիւքիւմէթը Սէնիյէ թարաֆընտան պիր գարար վէրիլմէտիքչէ սէֆասիօնլար տէրունինտէ կէօմրիւք իտարէլէրի թէէսիս իթմէսինէ միւսաատէ իտէմէյէճէկինի Պուլկարիսթան հիւքիւմէթինէ պէյան էյլէմիշ տիր:

Ինկիլթէրրանըն Գանրը Սէֆիտ տօնանմասը պաշ գօմանտանը վէ գըրալիճանըն իքինճի մախտումը տիւգ տ'Էտիմպուրկըն Պէյրութա միւվասէլէթ իթտիկի, վէ Ինկիլթէրրատան ալտըղը էմր մուճիպինճէ տօնանմայը եագընտա Իզմիր լիմանընա կէթիրէճէկի, վէ քէնտիսի տէ Տէրսաատէթէ կէլիպ զաթը հազրէթը Շէհրիյարիյէ պիր զիյարէթտէ պուլունաճաղը խապէր ալընմըշ տըր:

—

Մըսըրտա Օսմանլը գօմիսէրի Ղազի Ահմէտ Մուխթար բաշա հազրէթլէրինին օգոստ. 19/31տէ ճիւլուսը մէյմէնէթմէնուսը Բատիշահի միւնասէպէթիյլէ պէօյիւք պիր զիյաֆէթ վէ սուարէ վէրէճէկի` Ֆը տ'Ալէքսանտրիտէ օգունմըշ տըր:

—

Թէրսանէի ամիրէնին Շէրէֆրէսան վափօրը` էվվէլքի կիւն Ուն Գափան քէօբրիւսինտէն ճէպխանէյէ էուքլէնմիշ, վէ էվվէլ մէզքիւր ագշամըսը Գանրը Սէֆիտէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր:

Քէզալիք Ճէտէ վափօրը Հիւմայունը տախի տիւն մէզքիւր քէօփրիւտէն պիր խայլը սիւվարի ասքէրի վէ հայվանաթ ալըպ տիւն ագշամ Գանրը Սէֆիտէ կիթմիշ տիր:

—

Իտալեան հիւքիւմէթինին ախիրէն թէտարիքեաթը հարպիյէյէ թէշէպպիւս իթտիկի րիվայէթ օլունմըշ իսէ տէ, Աթինատան չէհրիմիզէ եազըլեան պիր մէքթուպ` րիվայէթը մէզքիւրէյի գաթիյէն թէքզիպ իտիյօր:

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Վիէննա 25 օգոստ.

Ռումանիատա վագը Գալաֆաթ շէհրինտէն օգոստոս 24 թարիխլի Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ կազէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Պուլկար հիւքիւմէթը մուվագգաթէսի տէվրիլիպ, հիւքիւմէթը մէզքիւրէնին պաշլըճա ազալարընտան մէթրօբօլիտ Գլէման իլէ Մ. Կրուէֆ վէ Մ. Զանգօֆ թահթը թէվգիֆէ ալընմըշլար, վէ Գարավէլօֆ հէյէթը վիւքէլայի սապըգանըն էննիտէն նասպ օլընմըշ տըր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Օրանիա սէֆիրի սապըգ գօնթ տը Ֆօթլլօյա իգրամէն կէչէն բազար էրթէսի ագշամը Մապէյնը Հիւմայունտա քէչիրտէ օլընան պիր զիյաֆէթտէ գօնթ Ավրամ Գամօնտօնըն տախի հազըր պուլընտուղընը տիւն եազմըշ իտիք:

Մալիւմաթը ախիրէմիզէ կէօրէ, զիյաֆէթը մէզքիւրէ էսնասընտա զաթը հազրէթը Բատիշահի` գօնթ Ավրամ Գամօնտօյը իլթիֆաթը թէվգիլատէի Շէհրիյարիլէրինէ նայիլ պույուրտուգլարը կիպի, պիրատէրի գօնթ Նէսիմ Գամօնտօյա 4ինճի րիւթպէ Մէճիտի նիշանը իհսան պույուրուլտուգլարընը տախի պէյան պույուրմուշլար տըր:

—

Մօքսէօխին մալիւմաթընա կէօրէ, Տէրսաատէթէ կէլմէք իւզրէ օլան Պանգը Օսմանի միւտիւրը ումումիսի Մ. Ֆօսթըր` կէչէն ճումա կիւնիւնտէն պէրու Սըրպիա վէ Պուլկարիսթան հուտուտընտա քեաին Բիրօթտա տուրմագտա իմիշ: զիրա Պուլկարիսթան չըմէնտօֆէր մէմուրլարը` եօլտը պիլէթի վէրմէմէք իչիւն էմր ալմըշ իմիշլէր տիր:

—

Միւշիր Վէյսէլ բաշա հազրէթլէրի տիւնքի կիւն Սէլանիքտէն Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր:

—

Հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Շարգ շըմէնտօֆէրլէրի գումբանեասը միյանընտա միւթէնազաֆիհ օլան մէվատտըն թէսվիյէսի պիր գաչ տէֆալար մէճլիսը խասսը վիւքէլատա մէվզը պէհս օլունուպ, ֆագաթ սուրէթը թէսվիյէ հագգընտա թէնզիմ օլունան լէյիհա էքսէրիյէթ արա իլէ գապուլ օլունմատըղընտան, մէսէլէյի հալլի իւզրէ վագթը մալիւմ տիր:

Սէր-մագպըլըն րիվայէթինէ կէօրէ, Պապը Ալի հուգուգ միւշավիրլէրինտէն հէօրէր էֆէնտինին իխթարը իւզէրինէ, մէսէլէյի միւթէալլիգ Բարիզ սէֆարէթը Սէնիյէսինէ կէօնտէրիլմիշ, վէ պու պապտա Պարօն տը Հիրշ ալէյհինէ իգամէ տավայա մահալ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ Ֆրանսանըն մէշհիւր հուգուգշինասանը իլէ ճէրայի միւզաքէրէ իտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր:

Պու կիւնքի նիւսխէմիզտէ միւնտէրիճ թէվճիհաթ իւզէրինէ, Պապը Ալի հուգուգ Սէրասքէրի Թէրճիմէ մէմուրլարը միւթէվէլլիտ էֆէնտինին իսթիֆաթը, պու պապտա Գրէպ եանի պիր թէլէկրաֆ վէ թէնզիմաթը աչվալ մէճլիսինի սէֆարէթ-լէրտէն Սէրասքէր Թէր-ճիմէ տախի արալըգ Մէզքիւրէ միւնտէրիճ Սէնիյէյէ նազարիյէթէ իւզէրինէ հէրիֆ Գրէպ էսապ էյլէմիշ: Պու պապտա պիր թէլէկրաֆ պուլընմագտա տըր: Թէէսիրի պիր միւզաքէրէ իտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳ

Ազգ. Կեդրոնական վարժարանի Խնամակալութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ, վարժարանին աշակերտելու համար օգոստ. 4ին և 11ին քննութեան ներկայացած ուսանողք հրաւիրեալ են օգոստ. 20 չորեքշաբթի առաւօտ ժամ 4ին դիմել Կեդր. վարժարանն, որպէս զի, ըստ կանոնագրի, մաից տուն տրուի անոնց՝ որք յաջողած են ընդունելութեան համար հարկ եղած թիւերն ստանալ Քննիչ Մասնախմբէն:

Խնամակալութիւն
Ազգ. Կեդր. վարժարանի
Կ. Պոլիս Ղալաթիա 13 օգոստ. 1886

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Գիշերօթիկ և ցերեկեայ յԻւսկիւտար

Սոյն վարժարանին, որ տասն տարիներէ հետէ անընդհատ յարատեւութեամբ և կանոնաւորութեամբ կաւանդէ նախնական և երկրորդական ուսմունք, պարապոյ աւուրք կը լրանան յառաջիկայ սեպտեմբեր 1 երկուշաբթի օր:

Ուստի աշակերտք պարտին վերադառնալ ի վարժարան նոյն օրէն մինչ սեպտեմբեր 9, երեքշաբթի առաւօտ, յորում տեղի պիտի ունենայ դասախօսութեանց վերսկսումը:

Նոր աշակերտաց ընդունելութեան համար, սեպտեմբեր 1էն սկսեալ, Տնօրէնութիւնն ամէն օր պատրաստ է տեսակցիլ ծնողաց հետ վարժարանին մէջ:

Հիմնադիր—Տնօրէն
Ռ. Ց. Պերպէրեան

1886 օգոստոս 12 8—1

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրէտի Լիօնէ պանգասընըն Գալաթա վէ Սթամպօլ իտարէխանէլէրի` ալաֆրա օգոստոսըն 27ինճի ճարընքի ճումա կիւնիւ գաբալը օլաճագլար տըր:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԻՉԻՒՆ ՊԻՐ ՖՈՒՐՍԱԹ

Կէչէն կիւնլէր պիր մէքթուպընը Թէրճէմէ իյլէմիշ օլտուղումուզ Ն. Ն. նամ զաթ պու աէֆա տախի, պաչէատէքի սէրլէվհա իլէ աթիտէքի մէքթուպը եազմըշ տըր ․

Լէվէնթ Հէրալտ վէ Իւնիօն Էտօթիէն մուհարրիրլիկինէ ․

Էֆէնտի.— Պիր տարպը մէսէլ վար տըր, էյի սուրէթտէ պաշլանմըշ իշ, եարը եարըլմըշ տըլըր ․

Ֆագաթ պու վատըն իճրաաընա մէրպութ պիր շարթ տախի վար տըր, Էկէր էյի պաշլանմըշ պիր իշէ դայրէթ վէ ղարարը ղաթի իւզրէ տէվամ իտիլմէզ իսէ, անըն չօղլուղ ֆայիտէսի տէ օլամազ ․

Ինսանլար, արասը քէսիլմէտիք չալըշմագլը տըր քի մուվաֆֆագըյէթէ նայիլ օլուրլար ․

Միլլէթլէր իչիւն տախի իշին հալի պէօյլէ տըր ․

Ինկիլթէրա քէնտի մալիք պուլունտըղը հէր չէյի, տուրմազըրզըն քէնտիսինի մահմուզլաճրա իլէրի սիւրէն վէ բահաթ տէնիլէն չէյինէ օլտուղունու պիլմէյէն չալըշղանլըգ վէ ղայրէթի սայէսինտէ գազանմըշ տըր ․

Տիկէր մէմալիքլէր, ղայրէթտէ կէվշէտիքլէրի իչիւն կէրիտէ գալմըշլար ․

․ ․ ․ ․ ․ Հիչ տէյիլ իսէ քէնտի մալիյէճէ բօլիթիգասը պու ղաղիլտէն պուլունմուշ տըր ․

Քէնտի տէյնինին պիր մըղտարընը Թանըմամասընտան հուսուլէ կէլէն լէքէյի սիլիպ Թէմիզլէմէք իչիւն, քէնտի ալաճաղ սահիպլէրինի խօշնուտ իյլէմէք իւզրէ պէօյլէ ֆէտաքեարլըղլարտա պուլունտը վէ մազհարէթինէ նայիլ օլտու ․

Ֆագաթ իշթէ պու ղատարճըղընը իճրա իտուպ օնտա տուրուր վէրտի ․

Պունուն տա նէթիճէսի չու օլտու քի, իթթիխազ իյլէմիշ օլտուղու նամուսլը հարէքէթի իլէ իսթինգաղը պուլունմուշ օլան մէնֆաաթըն էօզրինի օլսուն էլտէ իտէմէմիշ տիր ․

Ֆագաթ պու գուսուր քեամիլէն քէնտիսինտէ օլտու ․

Էվրօբա բիւյտուլարը, քէնտի իմտատընա եէթիշմէք իւզրէ իպրազը ղայրէթ իտէյօրլար, վէ պու տախի պէհատըր պիր էհալի իւզրինէ սըրֆ պիր հիւսնի Թէվէճճիւհլէրի պուլունտուղու իչիւն տէյիլ, իլա, քէնտի մէնֆաաթլարընըն տախի, էօյլէ պիր մուավէնէթտէ պուլունմալարընը Թալէպ իյլէտիյի իչիւն տիր ․

Թիւրքիանըն փասի վէ Թալիպի սէրվէթի պուլընմագտա իքէն, պունլար կէրիտէ գալըշըլար տըր, վէ Էվրօբալըլար պու կէզլի սէրվէթի մէյտանը Թէտավիւլէ չըգարմագտան հուսուլէ կէլէճէք ֆայիտէլէրէ միւշթէրէք օլմազ իսթէյօրլար ․

Էվրօբալըլարըն պու արզուլարը, իթթիֆագ ալապիլմէք իչիւն Պապը Ալիյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլէ պէյան գըլընըյօր ․

Վարիտաթը ինթիշար պուլտըրմազ իչիւն բարայա իհթիյաճ վար տըր, վէ պէօյլէ սէրմայէ սահիպլէրի տէ պու բարայը վէրմէք Թէքլիֆինտէ պուլընըյօրլար ․

Պու բարա իչիւն Թալէպ էյլէտիքլէրի ֆիյաթ տախի կիրիշտիքլէրի Թէշէպպիւսլէր Թահթը հիսապ ալընտըղտա, եօլսըզ պիր Թիճարէթ տէյիլ տիր ․

Պու Էվրօբալըլարըն լազըմ կէլէն բարայը Թէտարիք էյլէմէք Թէքլիֆլէրինտէ կիզլի նէյէթլէր մէվճուտ պուլընմագտա տէյիլ տիր ․

Պունլար սատէճէ քէնտի ալթունլարը իչիւն Թիճարէթ պրագաճագ պիր իշ արայօրլար ․

Վուզու պուլաճագ բազարըլըգ հէր իքի Թարաֆ իչիւն տախի քեամիլէն կիւզէլ պիր բազարըլըգ օլապիլիր ․

Մէմալիքը Օսմանիյէ էճնէպի սէրմայէ սահիպլէրի վասըթասը իլէ քէնտի բարաճա սըրգընթըընտան գուրթուլապիլէճէյի կիպի, տիկէր Թարաֆտան օ էճնէպի սէրմայէ սահիպլէրի տախի քէնտի բարալարընը խաթըրճաճագ սաղլամ պիր իշ պուլմուշ օլաճագլար տըր ․

Թարաֆէյն իչիւն մէնֆաաթը կէօրիւնէն պէօյլէ պիր Թէրթիպաթը րէտտ էյլէմէք իչիւն Թէք պիր էյի սէպէպ պուլմազ պիլէ միւմքին տէյիլ տիր ․

Պու մատտէտէ Թիւրքիա քէնտի իհթիյաճընը քէնտիսի Թէտարիք էյլէմէյէ միւգթէտիր տէյիլ տիր, իմտի ֆագըր գալմա՞գ մը իսթէր եօգսա էճնէպինին մուավէնէթի իլէ զէնկի՞ն մի օլմագ իսթէր, պու իքիսինին պիրիսինէ պիննէֆս քէնտիսի գարար վէրէճէք տիր ․

Կէօրիւնիւչէ նէզարէն, պազը Թարաֆլարտա չէօյլէ պիր էֆքեար հիւքմ իտէյօր քի կիւյա Թիւրքիանըն էճնէպի ալթունու իլէ քէնտի սէրվէթ մէնպալէրինէ ինթիշար պուլտըրմայա գալըշմասը, իսթիգպալ իչիւն էլէտէ հիչ պիր չէյ գալմամագ իւզրէ մուվազզաֆ պիր ֆէրահլըգ պուլմազ կիպի պիր չէյ օլաճագ տըր ․

Պու էֆքեար քեամիլէն եանլըշ վէ հաթթա կիւլիւնճէճէք պիր էֆքեար տըր ․

Էճնէպի սէրմայէսի եիւզրինտէն հուսուլէ կէլէճէք ֆայիտէ տէվամ տիր վէ պիր եանտան տա արթաճագ տըր․ վէ պիր գաչ սէնէլէր զարֆընտա, Օսմանլը էհալիսի, խարիճի մալիյէճէ եարտըմա արթըգ միւհթաճ իյէթի գալմամըշ օլտուղընը կէօրէճէկլէտէճէք տիր ․

Պա խուսուս քի, չու սըրրա, էճնէպիլէրէ իմթիյազ վէրմէքլիյէ տախի կէնիշ պիր բօլիթիգա իթթիխազ իլէ մէքլիյէ խուսուսի սուրէթտէ մէնֆաաթը պիր սըրրա տըր ․

Շիմտի, Էվրօբալը սէրմայէ սահիպլէրինին էլլէրինտէ ճիտտէն պօլտա տուրան քիւլլիյէթլի բարա պուլունմագտա տըր․ վէ պունլար, քէնտի բարալարընը մէնֆաաթը պիր իշէ խաթըրճամա պիր սըրրա պուլտըգլարընտա, տէրհալ նիհայէտ մէյտանը օլաճագլար տըր ․

Պէզլիք չու սըրրատա, Թիւրքիանըն մալիյէճէ իթթիֆագը տախի, պիր գաչ սէնէլէրտէն պէրու պուլունմըշ օլտուղընտան տահա զիյատէ խիւսնի սէք պիր մէվգիտա պուլընմագտա տըր ․

Վէ պու հալ տախի, Թիւրքիանըն քէնտի էհաճմալընա մալիք պուլունլար լէյհինտէ իթթիխազ էյլէմիշ օլտուղը մէթհէ չայան Թավր ու հարէքէթի նէթիճէսի տիր ․

Յահա չօգ վագըթ օլմամըշ տըր քի, Էվրօբա բիւյուլարը, պու միլտէ մալիյէճէ Թէշէպպիւսաթլարը պէօյլէ պիր չիւրէհ նազարը իլէ պագմագտա իտիլէր ․

Պու խուսուսմէն, չիմտի խալիյտէն խալի Թէգքին օլմուշ տըր, վէ Թիւրքիանըն հալի իսթիգպալի հագգընտա, էմնիյէթ հէման իլգա օլմուշ տըր ․

Իմտի Թիւրքիանըն ֆուրսաթը, իշթէ պու սըրրատա օլաճագ տըր ․

Էկէր ուֆուգու բօլիթիգատա էհնիյէտ ֆուրթունա պուլուտլարը պէյտա օլուրլար իսէ, օ վագըթ Թէքմիլ հալ Թէտպիրի օլապիլիր ․

Օ էմնիյէթսիզլիք հալի քի, օ գատար աղըր ֆէտաքեարլըգլար իլէ տէֆ իտիլմիշ իտի, Թէքրարէն մէյտանա կէլէպիլիր, վէ օ վագըթ սէրմայէ սահիպլէրի տէ, բանքալարըն ճէպ տուլտէլէրինի իլէլէրլէր ․

Էր եա կէճ Թիւրքիա, բարա իչիւն Էվրօբա գաբուսունու վուրմաեա մէճպուր տըր․ վէ հիչ պիր վագըթ, շիմտի օլապիլտիյի գատար ուճուզ ֆիյաթլա բարա պուլամաեաճագ տըր ․

Մատամֆիհ, Թիւրքիա պէօյլէ մէքլազըլար տախի ղայրէթ իտիյօր ․

Զիւնքի պիր վարիտաթը իչլէթմէյէ տէ պաշլամա պրագմազ, անը Թիճարէթ հուսուլէ կէթիրէն գուվէթտէն մահրում գըլմագ տիմէք տիր ․

Թիւրքիա, կիւնտէն կիւնէ ֆագրը հալէ տիւշար օլմագտա տըր ․

Վէ եալընըզ, հիւքիւմէթի Օսմանիյէնին էհնիտէն պէօյլէ իթթիգբազլար ազ իլմէքսիզին տար պիր իտարէ իլէ քէնտի իհթիյաճընը էկրինէ վարտըրմագտա օլմասը սահիպլէրի, միլքէն կիւնտէն կիւնէ ֆագըր հալէ տիւշար օլմասը սահիպլէրինէ գարշը պիր պիրէհան ատա օլունամազ ․

Էն զիատէ բասթ կէյէ նազար իտէնլէր իչիւն պիլէ, միլքէն ֆագըրլըղը աշիքեար սուրէթտէ կէօրիւնմէքտէ տիր ․

Պունուն էսպապը, ալմագ իչիւն պիրիճիք պիր չարէ վար իսէ, օ տախի միլքէն Թալիպի սէրվէթլէրինէ ինթիշար պուլտուրմագտան պաշգա պիր չէյ օլամազ քի, պու չէյ տէ, սէրմայէսիզ վիւճուտէ կէթիրիլէմէզ ․

Լազըմ կէլէն սէրմայէնին ալէա չարթլար իլէ իթթասը տախի Թիւրքիյա Թէքլիֆ օլունուեօր ․

Ֆագաթ նէ՞ իչիւն Թիւրքիա արթըգ Թէրէտտիւտ պէրթարաֆ իտիպ պու սէրմայէյի գապուլ իթմէք իսթէմէմէօր․ իշթէ իչին էսրարը տա պունտա տըր ․ Ն․ Ն․

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ՎԷ ՌՈՒՍԻԱ

Էճնէ Պուլկարիստան մասալըը իւզէրինէ պէյանը էֆքեար իյլէմէք իչիւն պիր իքի կիւն տահա պէքլէմէմիզ էյի օլուր ․

Շիմտիքի հալտէ չու գատարըընը սէօյլէմէքլիյի քեաֆի տատ իտէրիզ քի, մէմալիքիմիզտէն օլտըը իւզրէ տահա զիյատէ ազըր հալլէր իւսթէ կէլմէտիկինտէ, Բրէնս Ալէքսանտրըն Թարտը, սուլհ ու սալահը ուժուշիյէ խալէլ կէթիրէճէք տէրէճէտէ աղըր պիր չէյ տէյիլ տիր ․

Պու վագթ, պազը Թարաֆլարըն ֆիքրինի խօշնուտ իտէպիլիր իսէ տէ, ղըտտը օլան Թարաֆլար իչիւն տէ պիր քէտէրի աղըր օլամազ ․

Հէր նէ հալ իսէ, պու կիւնլիք պու ճիհէթլէրտէն սարֆը նազար իտուպ, Մօսգովատա Թապ ու նէշր օլունան Վեետոմոստի նամ Բուս կազէԹասընըն չու աթիտէքի ֆըգրասընը գարիւնլէրըմիզա Թագտիմ իտէրիզ քի, Բրէնս Ալէքսանտրըն Թարտը վագասընտան էվվէլ նէշր օլունմըշ օլտըը հալտէ տախի, էրէյինճէ տիգգաթա շայան պիր ըշըգ սալըլապիլիր ․

«Ինկիլթէրրա, Ալէմանիա, վէ Ավուսթրիա տէվլէթլէրի պէյնինտէ պիր իթթիֆագ վիւճուտա կէթիրիլէճէյինի իհթիմալտէն ատա իտէնլէր պուլունուեոր ․

«Պէօյլէ պիր իթթիֆագ, Ինկիլթէրրա իչիւն սուլհ ու սալահը Էվրօբայա պիր քէֆալէթ սանըլապիլիր իսէ տէ, հիչ պիր սուրէթլէ, սուլհը ուժուժի իչիւն տախի պիր քէֆալէթ սայըլամազ ․

«Պունուն մուղայիրի օլարագ, Բուսիա տէվլէթի, Ինկիլիզլէրին իսմիտ իւզրէ Պալգան չէպիհճէզիրէսի ճիհէթինտէն կէրի սիւրիւլտիւքճէ, պու Թարաֆտան Էվրօբանըն ասայիչի հալինէ խալէլ կէլմէյէճէյինտէն, Թէքմիլ գուվէթինի, Ասիատա տէրիւհտէ իյլէմիշ օլտըը մէմուրիյէԹինէ սագլամախայիլիր քի, մէզքիւր մէմուրիյէթին իքմալի իչիւն տահա չօգ գուսուրլար վար տըր․ վէ պու էօյլէ պիր հալ տըր քի, Ինկիլթէրրա իչիւն, Պուլկարիսթանտան, վէ Իւսսան վագըթլարտա Ինկիլիզ վէ Բուս ըէգապէթինէ պաշլըճա էսաս օլան սաիր Էվրօբա ղըթալարընտան չօգ զիատէ էհէմմիյէթլի պիր չէյ օլաճագ տըր ․

«Իչին հալի պէօյլէ օլտուղճա, Ինկիլթէրրա տէվլէթի, հաղթէն մուլագաթընը բարլազ նէթիճէլէրի իւզրինէ հիսս իյլէտիյի էէվճինի պիրազ Թատիլ իյլէմէլի, վէ տունեանըն հէր զըլթասընտա քէնտի գարըշըընա չըգմագտա օլան Թէհլիքէլէրի կէօրէրէք, էհնիւէճէն էճնի խօշնուտսըզլըգ հալլէրի վէ միւնազաալար խազըր իթմէքտէն իսէ, Բուսիա տէվլէթի իլէ պիր հիւսնի իթթիֆագըն պէյնտա իթմէքլիք իւզէրինէ ճիտտի սուրէթտէ տիւշիւնմէլի տիր ․»

Ճէրիտէյի Շարքիյէ.— Ֆագաթ էօյլէտէն պէրու Ինկիլթէրրա տէվլէթի, Բուսիա տէվլէթի իլէ պիր հիւսնի իթԹիֆագ բէյտա իթմէքլիյէ ասլա հավվէս իթմէմիշ, լիւզում կէօրմէմիշ, վէ ֆիքրինտէն պիլէ կէչիրմէմիշ օլտըը հալտէ, Բուսիալըլար աճէպա նէ՞ իչիւն հէր իքի միւնասէպէթԹէն պիրիսինտէ Ինկիլթէրրայը պիր հիւսնի իթթիֆագ տավէթ իթմէքլիյի քէնտիլէրինէ պիր սաաթ իտինմիշլէր տիր ․

Պունուն հիքմէթի նէ օլտըը, պէք չօգ Բուս օլմայանլարա տա միւթալ օլընապիլիր իտի ․

Ֆագաթ Թարիխլէր տուրուր իքէն պու միւթալէ տէ նէ՞ հաճէթ վար տըր ․

ԿԻՐԻՏ

Կիրիտ մէճլիսը ուսումիսինին Խրիսթիյան մէպուսլարը Թարաֆընտան Պապը Ալիյէ պազը մէթալիպ տաիր պիր լայիհա Թագտիմ գըլընտըղընը, վէ մէզքիւր լայիհայա ճէվապ վէրիլմէմէսինտէն տօլայը մուամիլէյէ ճիհէթ Խրիսթիյան մէպուսլարըն մէճլիսը միւզաքէրատէն չէքիլիպ կիթթիքլէրինի ազտէմէ եազմըշ իտիք ․

Մէճլիսը ուսումինին մէզքիւրըն Իսլամ ազալարը տախի Խրիսթիյան ազալարըն լայիհասընտա մուզաամիլ սուրէթի աթիտէ միւնտէրիճ լայիհայը զայէտ ալըպ Պապը Ալիյէ Թագտիմ իթմիշլէր տիր ․

Կիրիտին Մէպուսան մէճլիսինտէ Խրիսթիյան մէպուսլարը Թարաֆընտան 13 Թէմուզ (յուլիօ) սէնէ 302 Թարիխինտէ մազամը վիլայէթէ պիր լայիհա վէրիլմիշ տիր․ Միւնտէրիճաթը էսասիյէսինին ֆէզլէքէսի՝ վիլայէթ մալիյէ միւֆաղզէնէսինին քիւլլիյէթլի աչըղընտան վէ Կիրիտ Նիզամնամէսի էսասի ահքեամընճա Թէքեալիֆը միրիյէնին Թէզեիտի գապիլ օլամամասընա վէ սարֆիյաթտա Թէսարրուֆ եօլունա կիտիլսէ աչըղըն գաբաաթըլմասընա մէտար օլամայաճաղընտան պաշգա ինթիզամը իտարէյի չըղըրընտան, չըգարաճաղը ճիհէթլէ պու տա միւմքին օլամամասընտան, միւվազէնէ աչըղը վարթ ի հէվինաքընա տուշմէք իչիւն, խալիբա գարարնամէսի մուճիպինճէ, պէրէքէթսիզ սէնէլէրտէ վիլայէթ մալ սանտըղընա Թէրգ օլունմագտա օլան պիր սէնէլիք ըշըր պուսամաթ հասըլաթը էհրինէ հէր սէնէ օլմագ իւզրէ հասըլաթը բուսումիյէնին իւչտէ իքիսի վիլայէթ մալ սանտըղընա իթա վէ պագըյէ գալան իւչտէ պիրինին խազինէի տէվլէթէ ալը գօնուլմասը, վէ գաչագ վէ սաիր իտարէնին էօնիւ ալըըլմագ իչիւն բուսումաթ իտարէսինին վիլայէթէ Թէվտի օլունմասը վէ մէմուրինը բուսումիյէնին սաիր մէմուրինը մահալլիյէ միւսավի նասպ վէ ազլի վիլայէթէ հէվալէ իտիլմէսի, վէ պունտան խազինէի տէվլէթ ղարարը չըգմալը, իւչտէ իքինին Թէրքինտէն սօնրա, ինքըպաթը իտարէ սէմէրէսի օլարագ էլան ալմագտա օլտըղը մըղտարը ալաճագը, վէ վիլայէթտէ սարֆ օլընան բուլ հասըլաթընըն՝ վիլայէթ մալ սանտըղընա պրագըլմասը իսթիտասընտան իպարէթ տիր ․

Սալթանաթը Սէնիյէնին հուգուգը իսթիգլալիյէ վէ մէնաֆիի միւքիյէսինէ միւնաֆի օլան պէօյլէ մէԹալիպը Նամէշրուէնին բէտտինէ տիյանէթէն վէ համիյէթէն միւքէլլէֆ պուլընտըղընտան, պէր վէճհը աթի տէյիլլէր իլէ միւտաֆաայա իպթիտար օլընըր ․

Անճագ լայիհայի մէզպուրէնին մէալը սարիհինտէն՝ իտարէի բուսումիյէնին Թագսիրաթընտան նաշի վարիտաթըն գըսմը էհէմմի գաչագ վէ սաիր իտարէ եօլունտա մահվ ու Թէլէֆ օլմագտա օլտըղը զաննընտա պուլընտըղը միւսթէպան օլտըղընտան, վէ հէր նէ մատտէ օլուր իսէ օլսուն հազպիզ վէ մէզայասընա քէսպը ըթթըլա իմթէնիյէտիկի հալէ, մուլթազա օլ մատտէնին աճվալը էսասիյէսինէ վէ պունլարըն սիւվէրը ճէրէյանը ինգըլապաթընա մալիւմաթը մէվսուգէ իսթինատէն միւթէմազզըֆ պուլընտըղընտան, մատտէի մէպհուսէնին Թէյպինը մահիյէթ վէ իպզահը հագիգաթընա պու Նօգթատան պաշլանըլմըշ տըր ․

Ցիւմլէտէ մալիւմ օլտըղը միւնվալ իւզրէ, 1277 սէնէսինտէն էվվէլ մէմալիքը էճնէպիյէյէ իխրաճ օլունան էմվալտէն «Ֆոպ» Թէմգիլ իտիլմէքսիզին 100տէ 12, վէ մէմալիքը էճնէպիյէտէն մէմալիքը Մահրուսէյէ իտխալ օլունանլարտան 100տէ 5, վէ մէմալիքը Մահրուսէնին պիր վիլայէԹինտէն տիկէրինէ նագլ օլընանլարտան 100տէ 12 րէսմը կէօմրիւք ալընըր իտի․ Պու Թարիխլէրտէ Կիրիտին վարիտաթը բուսումիյէսի օրթա հիսապլա սէնէվի 50 000 Օսմանլը լիրասընա պալիղ օլուր իտի ․

Սէնէի մէզպուրէտէ ազտ օլունան Էճնէ Թիճարէթ ահտնամէլէրի ահքեամընճա, իխրաճաթը էճնէպիյէ 100տէ 1, վէ սարֆիյաթը տախիլիյէ 100տէ 8է իպլաղ իտիլտի․ Պունտան Կիրիտին վարիտաթը բուսումիյէսի քիւլլի Նօգսանա ուղրատըը հալտէ, իտարէսը էճնէպիյէնին գըսմը ազէմի Սթամպոլ վէ Իզմիր վէ Սէլանիք վէ Իսքէնտէրիյէտէն րէսմը կէօմրիւքլէրի էտա օլընմըշ պուլընտըղը հալտէ վիւրուտ էյլէմէքտէ իտուկինտէն, վագը օլան Թէնզիլաթ ու Թէնզիհաթա Նիսպէթէն, գարշըլըգտան օլընան իսթիֆատէ էհէմմիյէթսիզ տիր ․

Պունտան մաատա վարիտաթը բուսումիյէի մահալլիյէ աթիքիլէթյան ավարըզտան տօլայը տախի Թէտէննիյաթը միւհիմմէյէ տուչար օլմըշ տըր․ Զիւնքի ճէզիրէյէ իհսանը մախսուսը Բաթիշահի օլարագ 1285տէ ճէզիրէնին պիր իսքէլէսինտէն տիկէրինէ նագլ օլունան մահսուլաթը մահալլիյէնին րէսմը կէօմրիւկի աֆվ

---

(260)

ՍԻՄՕՆ ՎԷ ՄԱՐԻ

ՄԻՒՍԷԼԼԻՖԻ

ԹԸԶԱՂԻ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ

Միւսթանթիգ.— Վէ պիր տէ Ալպէրին սէվտիյի գըզտան ․

Ֆօնթ.— Էվէթ, տահա զիյատէ օ գըզտան պահս իտէճէյիմ․ Ալպէրի ֆէվգէլատէ սէվտիյինի պիլիրիմ․ Ալպէրի գուրթարմագ, վէ օնու սաատէթը հալտէ կէօրմէք իչիւն հայաթըմըզը պիլէ ֆէտա իտէրսինիզ զանն իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Ալլահ չահիտ օլսուն քի օ խուսուստա Թէրէտտիւտ իթմէմ ։

Ֆօնթ.— Տիմէք օլուր քի հէր ֆէտաքեարլըղը իտէ՞րմիսինիզ ։

Միւսթանթիգ.— Օ պապատէ հէր չէյի ֆէտա իթմէկէ հազըրըմ ։

Ֆօնթ.— Վալանթին Պրէսսօլ հագգընտա տէրքեար օլան վէ նէտէն նէչէթ իթմիշ օլտուղընը պիլմէտիյիմ վէ պիլմէք տախի իսթէմէտիյիմ զարազ վէ աատվէԹինիզի տէ պու խուսուստա ունուտո՞րմըսընըզ ։

Միւսթանթիգ թիզգաթլըճա Ֆօնթըն եիւզիւնէ պագըբ.— Նի՞չիւն պունը սիւալ իտիյօրսունըզ ։

Ֆօնթ.— Զիւնքի Ալպէր քէսպը սըհհէթ իթմիշ հալտէ, Մարի Պրէսսօլ իլէ էվլէնմէսինէ րազը օլուպ օլմայաճաղընը պիլմէքլիյիմ ։ Պունը պանա աչըգ աչըգա վէ սէրպէսթճէ սէօյլէմէլի, վէ պու պապատէ վէրէճէյինիզ սէօզիւ Ալպէր էյիլէշտիքտէն սօնրա կէրի ալմազ Թարաֆընը տուչիւնմէմէք շարթըյլա վէրմէլի․ րէճա իտէրիմ քի պուրաարը պանա սէօզլէյէսինիզ, վէ հաթթա էճմին իլէ պէնի պու պապատէ Թէմին իտէսինիզ ։

Միւսթանթիգ.— Նի՞չիւն պու պապատէ էճմին իթմէքլիյիմի Թալէպ իտիյօրսունըզ ։

Ֆօնթ.— Զիւնքի, էյի նէֆէր կիւզէլ վէ լաթիֆ մախլուգըն եաչայըպ եաչամամալարը խուսուսը սիզին էլտէ պիթթիյարընըզտա օլուպ, էկէրչի օ իքի մախլուգը պիրպիրլէրինէ գավուշտըրմայաճագ օլուր իսէնիզ, իքիսի տէ էօլէճէքլէր տիր—տէյիպ, Մարի Պրէսսօլըն Ալպէրէ եազմըշ օլտուղը մէքթուպը միւսթանթիգէ վէրտի ․

29

Օգույանլարըմըզտա մալիւմ օլան մէքթուպը Մ. տը Ֆիւրէ Ֆօնթըն էլինտէն ալըպ օգուտուգտա, տէրհալ նիհայէտ տիւչարը հէյէճան օլուպ, ազլամազա պաշլատը ․

—Պիչարէ չօճուգ, սէֆիլ գըզճաղըզ, նէ՛ գատար սէվիյօր ։

Ֆօնթ.— Աճըյօրսընըզ օ գըզճաղըզը, էօյլէ՞ մի ։

Միւսթանթիգ.— Աճըմամագ գաապի՞լ մի տիր։

Ֆօնթ.— Մատամ Պրէսսօլըն նէ օլտուղընը պիլիմ, վէ պիլմէք տէ իսթէմէմ․ Լաքին Թաալիմէթին խարիճինտէ պիր վալիտէ օլուպ, գըզընը ասլա մուհապպէթի օլմատըղընտան էմինիմ․ գըզընըն կէնճլիյինէ վէ կիւզէլլիյինէ հասէտ իտիպ, եանընտան տէֆ օլմասընը արզու վէ պու պապտէ գըզընը ֆէտա պիլէ իթմէքէ մէյյալ օլտուղու էմինիմ․ վէ Ալպէրին աչըգընտան էրիյիպ պիթմէքտէ օլան գըզընը խիլաֆը րիզասը օլարագ միւնասէպէթսիզ պիր չախս իլէ էվլէնտիրմէք հագգը պիր գարը օլտուղընը պիլիրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Էվլէնտիրմէք մի՛․ գըզը խասթա տըր տէյիւ պէյլէմիշ իտիմ։

Ֆօնթ.— Էվէթ, խասթա տըր, վէ Ֆագաթ մէրհամէթ էսէրի օլմայան օ խասթալըղը նէ՞ վազիֆէսի․․․ գըզ խասթա օլտուղը իչին, էվլէնտիրմէկէ մէճպուր իտէմէզլէր տիր, պիլիրիմ․ Շու հալտէ սիզին պիր պրագմըշ գալըր․ Մարի Պրէսսօլը էօլիւմտէն գուրթարմալըսընըզ․ Աճըմըգլըսինիզ․ Էկէր մէրգումէ իլէ էվլէնմէսինէ րազը օլուռ․ Ալպէրին էօլէճէյինէ էմին օլտուղըմ հալտէ մէչէթ պէյլէտիյինիզ գալպ հասըլ իտէճէք օլուր իսէ, եաչամագ իմքեանը, էօլմէմէք իչիւն էլէտէն կէլէն ղայրէթի իտէճէյինէ չիւպհէ օլունամազ ։

Միւսթանթիգ.— Ալպէր էօլմէ՞զ մի իտէյօր քի ։

Ֆօնթ.— Շիւպհէ՞ մի վար․ եաչայըշը սիզ մէրգումէ բէնչէի էճէլտէն գուրԹարապիլիրսինիզ․ պու տա քէնտիսինէ իւմիտ վէրմէքլէ հուսուլէ կէլէպիլիր ։

Միւսթանթիգ.— Պու մէքթուպը օղլումա կէօսթէ՞րմէլիմիսինիզ մի։

Ֆօնթ.— Նէ՞ միւնասէպէթ․ չիւնքի պուլունտուղը գաաֆը հալինտէ չու մէքթուպը կէօսթէրէճէք օլսա իտիմ, խէյէճանընտան պիրտէն սէօնէր կիտէր իտի ։

Միւսթանթիգ.— Տէհչէթլի հալ․ օ խալին վէ աչըգ գարը քէնտի գըզընը էօլտիւրմէյէ գանաաթ իթմէյիպ, պէնիմ օղլումը տա պէրապէր էօլտիւրիյօր․ Էկէր չու գարը արատա օլմասա իտի, քէնտիմ կիտէր պիզզաթ Մարիյի օղլում իչիւն իսթէր իտիմ ։

Ֆօնթ.— Իէնէ կիտինիզ իսթէյինիզ․ Ալպէրին եաշամասը լազըմ կէլտիյինի, վէ Մարիյի՝ Մօրիս Վասսէօրին էլինտէն գուրթարմագ իգթիզա իթթիյինի խաթըրնըզա կէթիրիզ գուսուր հէր չէյի ունութընըզ ։

Միւսթանթիգ.— Մօրիս Վասսէօր մի՛ ։

Ֆօնթ.— Էվէթ, Մարիյէ միւնասիպ կէօրտիւքլէրի գոճա Մօրիս Վասսէօր տիր։ Հէմ տէ պիր ան էվվէլ նէ եարաճագսանըզ եաբընըզ, չիւնքի սօնրա ֆըրսաթ էլտէն ուչմուշ օլուր ։

Միւսթանթիգ.— Լաքին օղլումը էօլիւմտէն իլէթ եալընըզ աչգ ու սէվտա օլմատըղընը հէքիմ տախի պէյան էյլէտի ։

Ֆօնթ.— Օ հէքիմ պիր Թարաֆա պրագընըզ տա պանա Թէսլիմ օլունըզ․ Ալպէր քէսպը աֆիյէթ իթմիյի հալտէ, Մարի իլէ էվլէնմէսինէ րազը օլաճաղընըզը եէմին իտէճէք օլուր իսէնիզ, հէր կէօնա մէսուլիյէթի պէն տէրէօհտէ իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Պէք ալա, հէր չէյի ունութըրըմ․ զարազ, նէֆսանիյէթ վէ հիտտէթի պէրթարաֆ իտէրիմ․․․ Էկէր Մարի Պրէսսօլ պէնիմ կէլինիմ օլաճագ օլուր իսէ, գըզընը կէօրմէյիվէրսին․ սէն օղլումա գուրթար տա, պէն կիտէր Մարի Պրէսսօլը իսթէրիմ ։

Ֆօնթ գօլլարընը աչըպ.— Էօբիւնիզ պէնի․ Ալպէր գուրթուլտը տէմէք տիր․ Շիմտի սըրթըզ իթմիշ օլտուղընըզ Թէքլիֆի գապուլ իտէրիմ․ Պիր գաչ կիւն կէլիպ սիզտէ միսաֆիր օլուրըմ, վէ օղլունըզըն Թէտավիսիյլէ միւթէմատի սուրէթտէ ուղրաշըրըմ ։

Միւսթանթիգ.— Օղլումը գուրթարաճաղընըզը պիր տահա Թէքրար իտինիզ, րէճա իտէրիմ ։

Ֆօնթ.— Էվէթ, Թէքրար իտէրիմ, վէ գուրթարաճաղըմա էմին իմ․․․ արԹըգ կիտէյիմ Ալպէրի կէօրէյիմ ։

Միւսթանթիգ.— Պէն տէ կէլիրիմ ։

Ֆօնթ.— Շիմտիլիք կէլմէյինիզ, րէճա իտէրիմ ։

Միւսթանթիգ.— Նիչի՞ն ։

Ֆօնթ.— Ալպէր իլէ եալընըզ գալմագ իսթէրիմ ։

(Տիլ-ի)

պալըրըլար, վէ 1298թէ էչեար միւ-թէհավվէլէ րէսմը կէօմրիւկի 100-թէ 8թէն 6ա թէնզիլ օլունմասըն-դան, ճէզիրէտէն իխրաճ օլունան սապունըն րէսմը կէօմրիւկինէ էրէ-յիճէ նօգսանիյէթ թարը օլդը։

Մէսրուտաթը մէզքիւրէյէ իթմի-նան հասըլ օլմադ իչիւն, ճալընըզ աթիւզզիւքը թէյլին քեաֆի օլմա-դը իթիգատընտայըզ։

1299 վէ 300 սէնէլէրինտէ ճէզի-րէտէն մէմալիքը էճնէպիյէյէ 1½ միլեօնտան միւթէճավիզ օգգա զէյթին տանէսի իխրաճ օլունդը։ Ֆէսխ օլունան թարիֆալարճա օգգա-սընտան 4 ղըշ 14 բարա կէօմրիւք ալընըր իքէն, էճնի թարիֆալարճա օգգասընտա ճալընըզ 12 բարա ալընմադ տա իտուկինտէն, ճալընըզ պունտան վարիտաթը րուսումիյէյէ սէնէվի 3.000 000 ղուռուշտան պիր թէտէննի աըըզ օլդըղը աշիքեար տըր։

Իշթէ վարիտաթը րուսումիյէնին սէնէվի 35.000 լիրա ղատարըլէրինէ թէնէզզիւլիւնին պաշլըճա սէպէպի պունլար օլուպ, գաչագ վէ սաիր ի-տարէտէն իլէրու կէլմէտիկի մու-հագգագ տըր։

Ֆիլվագը սաիր կէօմրիւքլէր մի-սիլլու պուրասը տախի պիւթիւն պիւթիւն գաչագ չաիպէլէրինտէն սալիմ տէնիլէմէզ իսէ տէ, պունլա-րըն գըսմը մուազզամ վէ էհէմմի Շիրա վէ Բիրէտէն Րում գայըգլարը իյէ աստա սէվահիլինէ գաչըրըլան էշեա տըր քի, պունըն էօնիւ ալըն-մասը գիյասէսիյլէ կիւճ տիր, վէ պու իշլէրին ճէզիրէյէ մէնը սիրա-յէթի խունանիսթան կէօմրիւքլէ-րինտէ մէրվի օլան ֆէվգէլմիւթատ գոլայլըգլար պունտա տէլիլը ատիլ տիր։ Շու հալտէ րուսումաթ իտարէսինին վիլայէթէ թէվտիրինտէն գաճն օլու-նան մէնֆաաթ վէ մազգուրիյէթ թէէմին օլունմայաճագ տըր։

Մէչալէնին էսասը ճիհէթինէ կէ-լինճէ, սալթանաթը Սէնիյէ ճէզիրէ-նին թէէմինը էմնիյէթի իչիւն պու-լընտըրմագտա օլըըը բիյատէ վէ թօրճը ասաքիրինէ վէ հարպ սէֆինէլէրինէ մէսարիֆը քիւլլիյէի միւսթէմիրրէ իխթիյար պույուրմագ-տա օլդուղը հալտէ, ճէզիրէնին վարիտաթը կէօմրիւկին 3րուպ հա-սըլաթը իլէ թուզ վէ թիւթիւն վէ բուլ վարիտաթը ճիւզիյէսինէ միւն-հասըր գալըճը տըր քի, մէսարիֆը մէզքիւրէյէ իշպու վարիտաթտան պիր գաչ գաթ զիյատէ սարֆ օլըն-մագտա պուլընդըղը չիւպհէտէն պէ-րի տիր։

Աճապա ճէզիրէնին մուհաֆազաի էմնիյէթ վէ րահաթը իչիւն գուլլա-նըլան գուվվէի ասքէրիյէնին մէսա-րիֆի միւքէլլէֆիյէթի՝ վիլայէթը սաիրէի Օսմանիյէ էհալիսինէ թահ-միլ օլընմագտան պէօյլէ հագգա-նիյէթսիզլիք թասավվուր օլունապի-լի՞ր մի։ Զէնտ սէնէ էվվէլ տամա րէսմիէրի՝ 100թէ 20 բարա պիր հատ-տը նաշիրտէ թէնզիլ իտիլտի։ Սէպէպը միւճիպը պուլընմայարագ րուսումը մուգաննէնէի մէհաքիմ պիւթիւն պիւթիւն լաղվ օլունշճասընա պիր թէրէճճէյէ էնտիրիլիպ տէ, միւզայէ-դաի մալիյէյէ մէտար օլուր տէյլէրէք բուլ հասըլաթընըն թէրքինի իսթի-տա էյլէմէք մուճիպը իսթիզրապ տէյի՞լ մի տիր։

Միւվազէնէնին աչըղը վէ պունըն սէնէ պէ սէնէ արթըպ թէտապիրը միւէսսիրէյէ իխթիմամ օլունմայա-ճագ օլուր իսէ, միւչքիլ պիր հալէ վարաճաղը ղայըը միւնքէըը տիր։ Աննագ պիլֆարզ պու պապտէ րէ-ֆիզլէրիմիզին մէթալիպի իսաֆ պույըըլաճագ օլսա տախի, մատամ քի վարիտաթը հազըրէնին թէզաի-տի չարէսինէ պագըլմայօր, վէ մա-տամ քի սէնէ պէ սէնէ մէսարիֆ պիւտժէսի գապարթմըըըը, պու-նըն տախի չարէսազ օլմայաճաղը զահիր տիր, վէ 2 սէնէ էվվէլ աչը-ղըն գարատըլմասը պէհանէսի իլէ զուլմէն վէ ճէպրէն իսլամ ճէօմա-աթընըն էլինտէն սէլպ օլընան գու-բաի մէվգուֆէնին սէնէվի 1.000.000 ճագըն պուլընան հասըլաթը հու-ռուլը մագսուտէ մէտար օլմատըղը՝ իշպու միւտտաայա պիւրհանը միւ-էյյիտ տիր։

Մըսըր վէ Հինտիսթան կիպի թա-պիյաթըն տէֆինէի սէմահաթը իւն-վանընա չայան օլան արազիի միւն-պիթէի ֆէվգէլատէտէ պիլէ վէրկի-լէր 10թա 1է էնտիրիլիր իսէ, թէ-

րագգըլյաթը մէտէնիյէ չէօլլէ տուր-սուն, պիւտժէնին գիւկիւրմիւկին-տէն նաշի չարխը իտարէնին գէտէ-լէնճէկի պիլէ մուհագգագ տըր։

Ճէզիրէ պիւտժէսինին չիմտիլիք մէսարիֆը զարուրիյէի տախմէյէ վէ իլէրիտէ չանը մէմլէքէթի իլա էյլէ-յէճէք վէսաիթը մաամուրիյէթ վէ սէրվէթէ գապիլ վէ քեաֆիլ օլա-պիլէճէք պիր հալը էմնիյէթպախշա-յա կէթիրիլմէսի՝ վէլէվ պիր գէմա-նը մուվագգաթ վէ մահսուս իչիւն պիլէ օլսուն էլլէթթէ իճթիմալա մուգարին պիր սուրէթտէ պազը թէքեալիֆին թէզյիտինէ միւթէ-վագգըֆ տըր։

Մէսէլա սէնէվի 9 բարատան իպա-րէթ օլան աղնամ րուսումընտ միւ-նասիպ պիր զամմ վէ 2 սէնէ մու-գատտէմ թէրք օլունան 100թէ 15 չըրապ վէ միւսքիրաթը սաիրէ վէ րէսմը իխրաճիյէսի իատէ վէ տավա րէսմլէրի հալը սապըգընա իրճա օ-լունմալը տըր, վէ պունտան մաաատա խալգա ճիւզ օլմայաճագ տիկէր մէ-վարիտը վարիտաթ տախի տիւշիւ-նիւլմէլի տիր։

Զարխը իտարէյէ սէքթէ իլիշմէք-սիզին մէսարիֆատ գարտէլ (?) թասար-րուֆա պիհագգըն րիայէթ օլունմա-սը վէ մուճիպաթը սահիհէի գա-նունիյէ պուլունմատըղճա, հուգու-գը սաիրհաի միրիյէնին գիյալըմ մէյ-տան պրագըլմամասը տախի՝ մագ-սէտի թէէմին իտէճէք օլան վէսա-իթը էսասիյէտէն տիր։

Կիրիտ Նիզամնամէսինճէ միրի վէր-կիլէրինին թէզյիտի գապիլ օլմա-տըղը՝ լայիհատա պէյան օլունույօր տա, Նիզամնամէի մէզքիւրըն գէյլ վէ միւթէմմիմի վէ պինաէնալէյհ պիր գըսմը ղայըը մէֆարիզի օլան թաատիլաթ ֆէրմանը ալթընին վարիտաթը րուսումիյէ հագգընտա օլան ֆգրաի մախսուսէսի նազարը թասաիրէ ալընմայօր։ Աճապա պիր հիւքմ վէ գուվվէթտէ պուլունան պիր Նիզամըն պիր մատտէսի գա-պիլը մէֆսուխիյէթ վէ տիկէրի նա-գապիլը մէֆսուխիյէթ տիմէք՝ թէր-ճիհը պիլա միւրաճճահ գապիլին-տէն պիր ղալաթ վէ ճանլըշլըգ մէն-գըլէսինտէ գալմա՞գ մը։

Իսպաթը մէչրուհէյէ մէպնի տէվ-լէթը Օսմանիյէնին մէնաֆիի մալի-յէսինէ միւնաֆի օլան վէ գապուլի թագտիրինտէ սալթանաթը Սէնիյէ-ճէ ճէզիրէտէ օլան հուգուգը թա-սարրուֆիյէնին րէֆըալըթը միւէս-սէսէսինէ իրրասը խալէլ էյլէյէճէկի ճիհէթլէ պիր ուճը սիյասիյաթը միւ-քիյէյէ տօգունան վէ պինաէնալէյհ խիլաֆէթըրուզմանըն գուվվէի մու-գատտէսէի իսթիգլալիյէսինէ միւս-թէնէտ օլան էհալի Միւսլիմէնին պագասընը մուխամթարի միւտէհի-չէի ահէլէյէ թիւշիւրմէյէ միւսթա-իտ պուլունան մէթալիպը ղայըը մէշրուէի մէզքիւրէնին իսաֆ պուլ-րուլմամասը խուսուսընըն իսթինա-կեանը միւսթագիլըմէք օլան խաքի-բաի աթըֆէթէ մէտարը Շահանէյէ-րինտէն իսթիրհամ վէ իսթիրհամ էյլէրիզ։ Օլպապտա վէ քեաֆֆէի ահվալտէ լուտֆ վէ մէրհամէթը վէ-լիի Նիմէթը պիմիննեթիմիզ չէվ-քէթլու գուտրէթլու մէհապէթլու Բատիշահը ալէմփենահ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին տիր։

ԱՐՇԻՒԼԹ

ՆԻ

«ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՀԵԱՑ»

Քաղաքավարական պատշաճից հա-կառակ վարուած չլինելու համար միայն, կ'ուզեմք պատասխանել, եր-բեւ թարգմանիչ «Առողջաբանու-թիւն Երիտասարդուհեաց» գրքին, Պ. Յ. Խուսուֆեանի հարցման, զոր կ'ուղղէ առ մեզ, Արեւելքի 779 թիւ թերթին մէջ։

Բայց իւր հարցման պատասխանե-լով հանդերձ, կ'ուզեմք քննել այդ յօդուածի մի քանի կէտերն և ի յայտ ածել ոգին՝ որ կը տիրէ ամ-բողջ գրութեան մէջ։ Եւ այդ ալ, կարծեմք մեր անհակառակելի իրա-ւունքն է իբրեւ թարգմանիչ գրքին՝ զոր փնահատել կը յաւակնի։

Պ. Յ. Խուսուֆեան կարծելով թէ կարելի է ամենայն ինչ չափել իւր չափագիտական կամ լուսաբանական չափերով, կ'ըսկսի սապէս.

«Երկու խօսք ունիմ ըսելու Պ. Մ. Կ. Նազիկեանի Առողջաբանութիւն Երիտասարդուհեաց անուն գրքին համար որ կ'ըսէ թէ Գերմաներենէ թարգմանած է։»

Թէ ինչ հասկցունել ուզած է այդ կէտ բայով, չեմք կարող ըմբռնել։ Թերեւս Պ. Խուսուֆեան կը կասկա-ծի թէ ուրիշ լեզուէ մը թարգման-ուած լինի այդ գիրք և առաւել յարգ մը տալու դիտմամբ Գերմա-ներենէ թարգմանեալ ըսուած լի-նի . . . ։ Բայց կը սխալի․ այդ գիրք թարգմանեալ է, այո՛, Գերմաներենէ։

Կը շարունակէ․ «Աւելի երկու մասանց բաժանեալ 160 երեսով և դեղին կողքով գիրք մ'է, և չիտա-կըն ըսելով Ներսոզն ու դուրսոզն նոյն գոյն ազդեցութիւն ըրաւ վը-րաս։»

Բաղդատութեան այս ոճը Պ. Խու-սուֆեանի համբաւեալ լրջութեան ամենեւին հակառակ կը գտնեմք յաւելով, և կը զարմանամք որ կ'ան-գիտանայ այդ երեւոյթի պատճա-ռըն․ իւր բնական գոյնին անդրա-դարձութիւնն է, որ նուազ իմն զօ-րաւոր լինելով ազդեցութիւն մը ունեցած է իւր վրայ։

Կը հարցունէ մեզ ընդ այսու իմն չարամտութեամբ թէ «ուսկի՞ց գը-տած եմ այդ Գերման հեղինակը, որոյ այդ նիւթը գրելու անկարող ըլլալն անկասկածելի է» եղեր։ Եւ կը յաւելու թէ «գրքին մէջ չարու-նակ Ֆրանսացի հեղինակներ կը յիշ-ուին, բժշկական և այլ բառերը Ֆը-րանսերէն կը գրուին» թէ «վերջա-պէս գիրքը չատ հեռու է» եղեր «Գերմանական գրքերու գրուածքի կերպարանքն ունենալէ, և թէ պահ մը կը կասկածի» եղեր «թէ մի՞ թէ Ֆրանսերենէ ի Գերմաներեն թարգ-մանուած ըլլայ և Պ. Նազիկեան այդ-պէս կարծէ» եղեր։

Այս էօ-չի ձակրայով Պ. Յ. Խու-սուֆեան կը մատնէ իւր թագուն ո-գին, բայց կը վստահացունեմք զին-քըն թէ այդ էօ-չին երբեք պէտք չկար, քանի որ տպեալ կայ գրքին վրայ «թարգմ. ի Գերմանականէն»․ կանխատեսութեամբ գրած էինք այդպէս, ցուցնելու համար թէ մեր թարգմանութիւն Գերմանական տը-պագրութենէն է։ Եւ որովհետեւ Գերման թարգմանիչ, Բժ. Էօժէն Գօնին, աղատ թարգմանած է զայն որպէս կըսէ, բնականաբար տարբեր եղած պիտի լինի բնագրէն։ Ուստի մտածելով որ մեզ պէտք եղածը, ոչ թէ փայլուն անուններ, այլ պա-րունակութեան օգտակարութիւնն է, բաւականացանք միայն նշանակել աղբիւրը, յորմէ թարգմանած եմք, ընդհակառակն, մտքէ անցած իսկ չէր թէ մեր այդ պարզութեամբ տեղի տուած պիտի լինիմք սին ու ոսին առարկութեանց։

Գիրք մը որ Գերմանացի բժշկի մը ձեռօք թարգմանուելով—որ անտա-րակոյս մեր գիտնական քննադատէն առաւել լաւ կրնայ գնահատել առող-ջաբանական գործ մը—յանձնարարեալ լինի Գերմանացի մարց ընթերցմանն, ապացոյց է թէ արժէք մ'ունի։ Եւ եւնել այդպիսի գործ մը նախամեցու-նել ճգնիլն, հեռի է բարեմտութենէ։

Վերջապէս Պ. Խուսուֆեան, Ա-ռողջաբանութիւն Երիտասարդուհե-աց գրքին արժէքը ցուցնելու հա-մար, ... կը բանայ 46րդ էջն․ կընդօրինակէ մի քանի տողեր, խե-ղաթիւրելով հեղինակին ըսել ուզա-ծը․ վասն զի 46. 47 և 48րդ էջերէն կընդօրինակէ երեք—չորսական տող (1) դուրս ձգելով գրութեան հոգին եղող մասերն եւ այդու կը հետեւ-ցունէ թէ հեղինակը կունդ գլուխ մ'է, թէ ազետ է։ Լուրջ գրագա-տի մը անարժան լեզու։

Կը յիշեմք թէ անցեալ տարի Պ. Խուսուֆեան իւր մէկ գիտական յօ-դուածին մէջ (տե՛ս Արեւելք թիւ 420. 28 մայիս 1885 փիլիսոփայի մը Մտաց եւ Զգայարանաց Պատրանքը անուն գրքէն քաղած էր մի քանի կտոր-ներ, եւ ի մէջ այլոց սա թէ. «Կան

(1) Պ. Խուսուֆեան չարամտութեան թեթեւ ստուեր մը կը թողու այդ ընդօ-րինակեալ տողերու մէջ, ըսելով թէ, «խեղճ բանաստեղծ մը որ վէպ մը կը գրէ, ուսկի՞ց գտաք այդ գիրքը»․ այդու ծաղրուելու չափ յառաջ կը տանի իւր ծաղրասիրութիւնը։ Կը զարմանայ թէ բանաստեղծ մը վէպ կը գրէ․ անհեթեթ է իւր զարմացումն, վասն զի բանաս-տեղծի մը վէպ գրելն արիթ չէ զար-մացման, որչափ առիթ է ծաղու՝ հա-չուագէտի մը՝ բժշկականութեան վերա-բերեալ գրութիւն մը քննելու յաւակ-նիլն։

չատ մարդիկ, որ գոցցես երբեք չեն վարանած թէ իրենք առաւե-լութիւններ ունին։ Այս առաւելու-թիւնքը, երբ ապացուցեալ իրողու-թիւններ կը նկատեն . . .» հերեւի թէ այս ասացուածը մեծ ազդեցու-թիւն ունեցած է իւր վրայ, եւ մը-տադրելով թէ ինքն եւս ունի ա-պացուցեալ առաւելութիւններ, կը յաւակնի արհամարհել երկեր, զորս կը յարգեն խելացի մարդիկ։ Ուստի «Երիտասարդուհեաց Առողջաբանու-թեան» վրայ իւր յայտնած կարծիքը կըմբռնեմք իբր մի ծիծաղելի յա-ւակնութիւն, յառաջ եկած այն ա-ռաւելութիւններէ զորս ունենալ կը կարծէ։

Հասկ ուրեմն, կ'եզրակացունէ թէ այդ գիրք հեռու է լըջութենէ և ինձ խորհուրդ կուտայ լաւագոյն և ծանօթ հեղինակներու դիմել։

Պ. Խուսուֆեան թող լաւ գիտնայ թէ մեզ չեմք ուզած և չեմք ուզեր մամնակցիլ իւր մենաշնորհին։ Լաւա-գոյն և ծանօթ հեղինակաց գործեր թարգմանել և լըջութեամբ գրել, վերապահեալ են իրեն միայն։

Պ. Խուսուֆեան թող չարունակէ, երբ առիթը ներկայանայ, գրել ու թարգմանել, Պ. Մանթէկացցուի Ըզ-գացմանց Արտայայտութիւն անուն «պատուական գրքէն», Հայ ազգիս օգտակար եղող յօդուածներ (Արեւելք թիւ 277) և ծառայել բարոյապէս իւր ընթերցողաց, բացատրելով նոցա, «Միրոյ արտայայտութեանց, Համբոյրի, Մերձեցման և Հաճոյալից ցանկութեան» եղանակներն, (տես Արեւելք թիւ 289)։ Մեր կարողութե-նէն և ասպարէզէն դուրս է ընդա-նալ այդպիսի բարձր նիւթոց և լաւագոյն հեղինակաց հետ։

Մ. Կ. ՆԱԶԻԿԵԱՆ

13 օգոստոս 1886

Ճէլէտէ Շ-րքիէ

Հայ պու քի իչպու «Առողջաբա-նութիւն Երիտասարդուհեաց» նամ քիթապըն Նըսֆընտան զիյատէ մըգ-տարը ալթըլմըշ օլտըղընա մալիւմա-թը սահիհէմիզ վար տըր։ Փինաէն ալէյհ Խուսուֆեան էֆէնտի մէզքիւր գըրիթիգասընըն հիւքմի գալմագ օլտըղը կիպի քիթապը մէզքիւրըն միւնտէրիճաթը տախի ֆաիտէլի օլ-տըղընա պու նօգթա պիր իսպաթը գավի տիր։

ՐԷՍՄԻ

Իթալիա սէֆարէթինտէն չըգըպ Թունուս գաֆիլէսինի պլարագ գա-նատան միւրուր իլէ ճիտտէյէ պէ-հէր սէնէ մէվսիմը հաճճա եագըն պիր վաբոր կէլմէքտէ օլուպ, հաճճ-թա կէչէն սէնէ պուլաշըգ պիր վա-բոր իլէ էճվմը Արաֆաթա պիր գաչ կիւն գալարագ ճիտտէյէ միւվասէ-լէթ իթմիշ օլան Թունուս հաճը գա-ֆիլէսինին Էպու-Սուուտ աստասընտա գարանթինայա գօնուլմասընտան տօ-լայը կէրէք հիւքիւմէթը մահալլիյէ կէրէք իտարէի սըհհիյէճէ պիր թագըմ միւշքիլաթ վէ սուուպաթա ուղրանըլմըշ օլտըղընա, վէ պու սէ-նէ տախի էճվմը հաճճա ազ զէման գալտըղընա պինաէն, Թունուսատան կէլէճէք հաճըլէրին պուլաշըգ օլան մահալլէրտէն հարէքէթ իթմիշ վա-բորլա իրքեապ օլընմալըգ, թէմիզ վաբորլա տօղրուճա իզմիր խուսու-սընըն Թունուս վիլայէթինէ թէպլի-ղը՝ Սըհհիյէ նէզարէթը ճէլիլէսին-տէն պա թէզքէրէ իշար օլընմըշ, վէ ճանիպը վիլայէթէ թէլկրաֆլա իպ-լաղը պաըա գըլընմըշ օլտըղը՝ ճէրիտէ-լէրին մալումը օլմագ իւզրէ քէյ-ֆիյէթին իլանընա իպթիտար գը-լընտը։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Գագը վալի Սէրասքէրի Թէրճէ-մէ օտասը միւտիրի Մամիկոնեան Միրքայէլ էֆէնտիյէ րիւթպէի ուլա սընֆը սանիսի,

Ֆօնթ Գամօնտօ պիրատէրի գօնթ Նէսիմ Գամօնտօնըն պանգասը սըր-քեաթիպի Միսրահի Վիդթօր է-ֆէնտիյէ րիւթպէի ուլա սընֆը սա-նիսի,

Շուրայի—Տէվլէթ հէյէթը թահ-րիրիյէսի միւսթախտէմինըն Ճէմիլ պէյ իլէ Մահմուտ էֆէնտիյէ րիւթ-պէի սալիսէ,

Սէլանիք պիտայէթ մահքէմէսի

ճէզա տաիրէսի րիյասէթի՝ Մանաս-թըր պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րէիսի սապըգ Ճէլալ պէյէ։

Մանասթըր պիտայէթ մահքէմէ-սի ճէզա տաիրէսի րիյասէթի՝ Սէ-լանիք պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րէիսի սապըգ Ֆէրտին է-ֆէնտիյէ,

Եօզկատ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րիյասէթի՝ ճանիք միւտտաիի ումումի մուավինլիկին-տէն միւնֆասըլ Խուսուֆ Ակեան է-ֆէնտիյէ թէվճիհ պույըըլմըշ տըր։

**

Մէքթէպը Գահրիյէի Շահանէ րէսմ մուալլիմի գայմագամ Շուքրի պէյէ Մէճիտիյէն 3իւնճիւ,

Գահրիյէ նէզարէթի ճավէրը հար-պը ճիւզպաշը Վասըֆ էֆէնտիյէ 4իւնճիւ,

Մէքթէպը մէզգուր րէսմ մուալ-լիմի մուավինի միւլազիմը սանի Մէհ-մէտ էֆէնտիյէ 5ինճի,

Պէրլին ճէմիյէթը Թըպպիյէսի մուալլիմլէրինտէն վէ Բրուսիա հիւ-քիւմէթինին սըհհիյէ մէճլիսի ազա-սընտան Տօգթ. Թօպօլտա 3իւնճիւ Մէճիտի Նիշանը իհսան պույըըլմըշ տըր։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Սէլանիք վիլայէթինտէ վագը Սի-րօզտան օգոստոս 7 թարիխիյլէ պէր վէճհը աթի եազըլըըըշ տըր։

«Թըլլիսին 31ինճի կէճէսի Սիրօզա 2 սաաթ մէսաֆէտէ վագը Սարմը սագըը գարիյէսինէ 20 քիշիտէն միւ-րէքքէպ պիր չէթէ Պուլկար էշգը-յասը տախուլ իտէրէք, էվվէլ է-մրտէ քէօյին պէքճիսի Թիմուրը գաթլ վէ րէֆիգի Սինան վէ Նիգօ-լա իլէ Մարիա նամընտա պիր գըզը ֆէնա հալտէ ճէրհ իլէ էհալիտէն Թէոխար չօրպաճը իլէ Պապա Գօս-թինին օղլու Անկէլի վէ պագգալ Տինօնըն տամատընը վէ գարիյէի մէզքիւրէտէ պուլընան աշար միւլ-թէզիմի Սիրօզլը Խանագոյը էսիրէն աղզա աչըրըըըշլար տըր։

«Մէնէլէքտէ խէնտէք նամ մա-հալտէ 15 գատար Պուլկար էշգըյա-սընըն 3 չախսը էսիր իթթիքլէրի միւսթախպէր տիր։ Կէչէն հաֆթա Րումէլիի Շարգիտէն Տօսպաթ եա-լասընա թէճավիւզ իտէն 50 գատար էշգըյա՝ քեահեալարտան խալիլ աղա-յը ֆէնա հալտէ տարպ վէ ճէրհ ի-տէրէք, մէրգումըն քիւչիւք պիրա-տէրի իլէ պիր սիւրիւ աղնամընը սիւրիւպ կէօթիւրմիւշլէր տիր։

«Կէչէն կէճէ եինէ Րումէլիի Շար-գիտէն թէճավիւզ իտէն 25—30 գա-տար էշգըյա՝ իպրահիմ քեահեանըն չօպանլարընը վէ 250 քէչիսինի սիւ-րիւպ Րումէլիի Շարգիյէ կէօթիւր-միւշլէր։

«Սանճագըմըզա թէճավիւզ իտէն էշգըյա՝ ումումիյէթլէ Պուլկար օ-լուպ, պունլար պու թարաֆլարա թէճավիւզլա ճալընըզ էհալիի միւ-թիյէյի պիզար իթմէքլէ իքթիֆա իտէրէք, Թալիա ագչէսի թալէպ իթմէմէլէրինէ նազարէն պիր մագ-սէտլէրի օլտըղը անլաշըլըյօր։

«Էշգըյանըն թէզահիւրըը պու-տէրէճէյէ պուլմասը՝ պիլխասսա ահհալը զըրաաթըն պիր սէնէլիք է-մէկինին մահվ ու իֆնա օլմասընը մուճիպ օլարագ բէք զիյատէ զարու-րէթ վէ մուզայէգայը պաիս օլաճա-ղընտան, տուն մէմլէքէթիմիզ միւ-թէպէրան վէ էշրաֆը իլէ ասքէրի վէ միւքի մէմուրլարը պիւրիճիմա, չէ-գավէթ ֆէզահաթըն էօնիւ ալընմասը զըմնընտա պազը միւգաքէրաթտա պուլընմըշլարը խապէր ալընմըշ տըր։»

—

Խուդան հուտուտընտա Այասօֆիա Րում մէթրօբօլիթինին պիր հայտուտ չէթէսի թարաֆընտան տաղա աշը-րըլտըղը վէ մումաիլէյհին թախլիսի իչիւն 6000 լիրա թալէպ իտիլտիկի մալում տիր։

Լարիսատա (Եէնիշէհր) նէշր օլը-նան Բէն-- կազէթասընըն պէյանը-նա կէօրէ, հայտուտլար՝ 44000 ֆը-ճանի 2000 լիրա թախլիս ագչէսի ա-լարագ մէթրօբօլիթը մումաիլէյհի սէրպէսթ պրագըրըշլար տըր։

Տիկէր Թարաֆտան Աթինատա նէշր օլընան Թ-- կազէթասընըն մա-լիւմաթընա կէօրէ, 600 Նէֆէրտէն միւրէքքէպ պիր Օսմանլը միւֆրէ-զէսի՝ էշգըյայի մէրգումէյի գուշա-

տըպ պիր գաչընը թէլէֆ իթթիք-տէն վէ պագըըընը ֆիրարա մէճ-պուր իթթիքտէն սօնըրա մումայի-լէյհ մէթրօբօլիթի սալիմէն գուր-թարմըշ տըր։

—

Մանասթըր վիլայէթինտէ Սէրֆի-ճէ սանճաղընտա Գօզան գասապասը սաքինլէրինտէն Գօչօլի նամ թիւճ-ճար իլէ րէֆիգինի տաղա աշըրմըշ օլան հայտուտլարըն Թասգիւփինէ սէվգ օլընան ասաքիրը նիզամիյէ՝ հայտուտլարը սըգըշթըրըպ 3իւնիւ թէլէֆ իլէ թաճիրը էսարէթլէրինտէ պուլընան մէրգում թիւճճար վէ րէֆիգինի գուրթարմըշլար տըր։

—

Իթալիանըն Ճէնօվա չէհրինտէ տախի գօլէրա զուհուր իթթիկի վէ պիր չօգ քէսանըն իլէթթը մէզքիւ-րէյէ թութուլտըղը՝ սօն խապէրլէր-տէն տիր։

—

Մ. Թուպինի՝ Սիւվէյշիյէտէն Հա-լէպէ գատար պիր չիմէնտիֆէր ին-չասը իմթիյազընը իսթիհսալ իճմէք իչիւն լէհչէպպիւսաթը վագըասընա քէմալը կէյրէթ իլէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, մումաիլէյհ Անատօլուտա չի-մէնտիֆէրլէր ինչասը իչիւն Մ. Բրէ-աէլ վէ Նէճիպ պաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան վուգու պուլան թէք-լիֆաթ իւզէրինէ պազը միւզաքիրա-թա թէսասիւֆ իթմէքտէ իմիշ։

—

Տիւն սապահ սաաթ եարըմ րաու-տէլէրինտէ Սթամպօլտա Տիվան եօ-լընտա Մուսթաֆա վէ Հասան նամ չախսլար իլէ տաճա պիր քիչի պէյ-նինտէ իքի ֆահիշէտէն տօլայը միւ-նազաա զուհուր իտէրէք, մէրգում Հասան՝ Մուսթաֆայը գամա իլէ 7-8 եէրինտէն ֆէնա հալտէ ճէրհ վէ ֆիրար իթմիշ, վէ ճիրզաի օղլու ճիվարընտա թէսատիւֆ իթթիկի տիր թէլիֆգանըը տախի խաֆիֆճէ եարալամըշ իսէ տէ, բօլիս թարա-ֆընտան թէրաճէպ իտիլմիշ վէ մէզ-պուրէ ֆահիշէլէր իլէ Գապը Զապ-թիյէյէ կէօթիւրիւլմիշ տիր։

—

Միրլիվա Հիւսէյին բաշա՝ էվվէլ-քի կիւն մէմուրիյէթը մախսուսէ իլէ Կիրիտէ ազիմաթ էյլէմիշ տիր։

ՏՈՒԹՈՒՆԸ ՌՈՒՄՈՒՄԻՅԷԻ

ՕՍՄԱՆԻՅԷ

Մէճլիսը իտարէսինտէն։

Տամպալանմըշ օլուպ լազըն միւ-պայաէյէ օլընմագ իւզրէ 1886 օգոս-տոս 28 թարիխինէ տէկին թագտիմ օլընմամըշ օլան թահվիլաթ՝ վէրիլէն գարար մուճիպինճէ վէ էմրը ճէ-տիտտէ տէկին, տույունը միւպաշէրէ-լէնին 1886 սէպտէմպէր 1/13 թա-րիխի ֆայիզ գուբօնը վէ անտէն էվվէլքի գուբօնլարը չըգարըլմըշ օ-լան թահվիլաթըյլա միւպատէլէ օլը-նաճագլար տըր։

Թարիխը մէզքիւրտէն էվվէլ էվ-րօբա բիյացալարընտան կէօնտէրիլէն հէր թահվիլաթ՝ նիհայէթ կէլէճէք սէպտէմպէր 3թէ Տէֆթէրը Քէպիր Միւտիրիյէթինէ միւվասէլէթ իթ-միշ օլմալը տըր։

Միւշթէրէք իւլ մէնֆաա Օսմանլը Րէ-ժի իտարէսինտէն կէլէն իլան։

Րէժի իտարէսինին Գալաթա, իւս-կիւտար վէ Սթամպօլ տէբօզիթօլա-րը իլէ Պէյօղլունտա քէաին խուսու-սի շիւպէսի՝ Եօրթա միւնասէպէ-թիյլէ օգոստոսըն 15/27ինճի կէլէճէք ճումաա կիւնիւ գաբալը օլաճագլար տըր։

Տէրսաատէթ 12/24 օգոստոս 1886

2—2

ԱԶԴ

Ազգային Կեդր. Վարժարանի Խնամա-կալութիւնս նկատելով որ զաւակներէն հասած նամակներ կիմացնեն թէ վար-ժարանին աշակերտելու փափաքող պա-տանիներ ճամբայ պիտի ելնեն Մայրա-քաղաք գալու համար, պատիւ ունի ծանուցանել թէ այսպիսեաց դիւրութիւն մ'ընծայելու համար որոշած է արձա-նագրութեան տոմարը բաց պահել մին-չեւ սեպտեմբերի վերջը։ Այսպիսիք պի-տի կարենան քննութեան ներկայանալ մինչեւ նոյն թուականն, և եթէ ըն-դունուին, հոկտ. 1էն սկսեալ հետեւիլ վարժարանին դասախօսութեանց, որք ինչպէս յայտնի է պիտի սկսին սեպտ. 1 երկուշաբթի առաւօտ։

Խնամակալութիւն

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի

7 Օգոստ. 86

5—5

ՃՕՃՈՒԳ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐԸ

ՎԷ ՏԷՐԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐԸ ԻՉԻՒՆ

ԹԱՊԻՊԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Սթամպօլտա քէօբրիւ պաշընտա Քիւչիւքեան պիրատէրլէր էճզախա-նէսինտէ, բազար կիւնլէրտէն մաա-տա հէր կիւն սաաթ եէտիտէն օն պիրէ գատար մէզքիւր խասթալըգ-լարա մախսուս Թապիպ պուլունուր։

Պազը էճնէպի կազէթալարընտա օգունտըղընա կէօրէ. Մէքքէ իչին պիր թագըմ հաճիլէրի համիլէն ալաֆըր. օգոստոսըն 3ինճի կիւնիւ Ճէտտէտէն հարէքէթ իտէն Սու-էյշ նագլիյէսինտէ պիր ինկիլիզ վափօրընա հաճիլէրին էշխասընը նագլ իտէն Արապ համմալլարտան 3իւ՛ նավլուն վէրմէքսիզին հաճիլիյէ կիւծպիլմէք իչիւն վափօրըն հալաթլարընըն արգասընտա սագլանմըշլար իսէ տէ, վափօր 3 միլ հարէքէթ իթտիքտէն սօնրա, պունլար թայֆալար թարաֆընտան կէօրիւլիւպ գաբտանըն հուզուրընա չըգարըլտըգլարընտա, գաբտան՝ պունլարը պիր էյիճէ տէօյտիւրտիւքտէն սօնրա 3ինի տէ տէնիզէ աթտըրմըշ տըր. Հէյէ քի, մէրգում համմալլար եւզմէք պիլտիքլէրինտէն լիմանա գատար կիտիպ օրատա պալըգ գայըգլարը թարաֆընտան գուրթարըլմըշլար տըր.

تعليم قرائت

ԹԱԼԻՄԸ ԳԻՐԱԱԹ

Թէտրիճէն օգունմագ իւզրէ տէօրթ գըսմա թագսիմ օլընան պու էսէրին մէվճուտու գալմամըշ օլան պիրինճի գըսմը պիր գաթ տահա կէօզտէն կէչիրիլէրէք, պու քէրրէ տէօրտիւնճիւ տէֆա օլարագ թապ օլընմըշ տըր.

Միւնտէրիճաթընըն կիւզէլլիկի, չիւմէլէ իֆատէսի, թապ վէ քեաղըտընըն նէֆասէթի ճիհէթլէրիյլէ, չիւմլիյէ գատար Օսմանլը լիսանընտա նէշր օլընան գըրաաթ քիթապլարընըն ճիւմլէսինէ ֆայգ սուրէթտէ պուլունմուշ, վէ պու ճիհէթլէ իլէ ֆիյաթը տահա բէք էհվէն տիր.

Էսէրը մէզգիւրըն մուհասսէնաթը քէսիրէսի կէօրիւլմիւշ, վէ գաթէն հէր միլլէթին մէքթէպլէրինտէ միւսավաթէն օգունմագ իւզրէ թէրթիպ օլընտըղը ճիհէթիլէ, միլէլը միւխթէլիֆէ մէքթէպլէրինտէ ղըյասէթսիյլէ մագպուլ օլմուշ, վէ պու սայէտէ աղ միւտտէթ իչինտէ միւքէրրէրէն թապ օլընմուշ տըր:

Պիրինճի վէ իքինճի ճիւզլէր 100էր բարայա, իւչիւնճիսի 4 վէ տէօրտիւնճիսի 6 ղրուշ ֆիյաթըլա Էրմէնի քիթապճըլարտա վէ պալըըճա Պապը Ալի ճատտէսինտէ Առաքէլ Էֆէնտինին 46 նումէրօլու քիթապխանէսինտէ սաթըլմագտա տըր:

Մէքթէպլէր իչիւն աօնթօ օլունաճագ տըր: Պու կիպի Թօրտան ալանլար Առաքէլ Էֆէնտինին քիթապխանէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր:

20—5

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Աղօստօսըն 15ինճի ճումաա կիւնիւնտէն իթիպարէն բազար կիւնլէրինտէն մաատա սապանճլարը Մագրի քէօյիւնտէն սաամ 12տէ հարէքէթ իտէն վափօր սաամ 12·30տա վէ 2·30տա հարէքէթ իտէն վափօր սաամ 3տէ հարէքէթ իտէճէկի կիպի, սապանճլարը քէօբրիւտէն սաամ 1·30տա հարէքէթ իտէն վափօր տախի սաամ 2տէ հարէքէթ իտէճէկի իլան օլունըր:

13 աղօստոս 1886

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ
Լօնտրա 25 Օգոստ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	100-3/4
Օսմ. էսհամը աչըլտը	14-
» » գարանտը	14-1/16
» » Սէրի Ա	22-1/2
» » » Պ	14-3/4
» » » Ս	14-1/8
Օթօման 1871	71-3/4
Օսմանլը Պանգասը	09-7/8
Րուսիա իսթիգրազը	097-3/8
Մըսըր տուչ. մուհթահրէ	72-1/8
» իսթիգրազը	94-1/2
Տաիրա Սանիէ (Մըսըր)	70-1/2
Ռոչիլտ իսթիգրազը	94-
Մաարիֆ. էսհամը 1877	-
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ 25 Օգոստ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	82-52 1/2
» » 4 1/2 %	109-25
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլտը	14-25
» » » գարանտը	14-12 1/2
Միւդաւէլէ	
Սէրի Պ.	14 85
» Ս.	14-
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	54-
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	-
Օսմ. Պանգասը	496-25
Գրէտի Լիօնէ	526-
Գրէտի Ֆօնսիէ	1385-75
Լիօն աքսիօնը	1207-50
Սուէյիզ աքսիօնը	2002-50
Րուսիա 5 % 1877	101-
Իթալիա էսհամը	099 40
Մըսըր Ֆօնա մուէթահիտէ	365-
Իսպանիա 5 % 1878	283-75
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-29

Վիէննա 25 Օգոստ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	126-35
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	16-50

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ումում. տահ. ավչ. գար.	15-22
Պու սապահ աչըլտը	15-23
Մըսըր մուէթահիտէ. գար.	80-
Պու սապահ աչըլտը	80-
Սէրի Ա.	23-10
» Պ.	14-10
» Պ.	15-23
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	54-12 1/2
Ազիզ Փալիգի	6-
Րէժիա Ղըր.	00-
Հէվալէսիզ »	00-

ՊԱՆԳԱ ԱՔՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ժէնէրալ	5-30
Սթամպօլ պանգասը	4-35
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	5-05
Թըրամվայ	2-80

ԱՔՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. Լիրասը 100 ղըր.տան		Ղր. Բր.
Չէյրէգ մէճիտիյէ	Փարա	108-05
Մէթալիք	»	88-20
Պէշլիք	»	102-30
Ալթըլըգ	»	103-05
Գայմէ		-
Ինկիլիզ լիրասը		110-14
Ֆրանսըզ ալթունը		87-35
Բօլ		90-24
Գրէմից ալթունը		51-15
Նափօլէօն գայմէսի		9-28

ԹԱՍԹԻՅԷ ՔԷՂԱՂԸՏԸ

20) լիք քեաղըտ	
50) » »	15-10
100) » »	
500) » »	
1000) » »	15-
10000) » »	

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Էպնիյէի ասքէրիյէ իչիւն միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն գալաս վէ մէչէ թագըմլարը մէվգի միւնագասայա գօնուլարագ, աղօսթօսըն օն եէտինճի բազար կիւնիւ իհալէի գաթիյէսի իճրա օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրէ գատար պէհէր կիւն իւմիհքեամ վէ ինշաաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի լիւզումի իլան օլունըր:

12 աղօստոս 1886

3—2

Ֆաթմա իւլ Զէհրա հանըմըն Հաֆիզէ հանըմ զիմմէթինտէ պա իլամը շէրի ալաճաղը օլան մէպալիղը մալիւմէնին թէէմինը իսթիֆասը զըմընտա մէտունէի մէզպուրէնին էօհտէսինտէ օլուպ թահթը հաճզտէ պուլընան Սթամպօլտա Էտիրնէ գարուսը տախիլինտէ Ջագըր աղա մահալլէսինտէ վագը թահթընտա 62 նումէրօ իլէ մուրագգամ տիւքքեանը շամիլ մա պաղչէ 60 նումէրօ իլէ մուրագգամ պիր պապ խանէնին իշպու թարիխտէ իլանտէն իթիպարէն 15 կիւն սօնրա ֆիւրուխթընա թէշէպպիւս օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն վէ՛րէյ սիւրմէք իսթէյէնլէրին միւտտէթը մէզքիւրէ իխթամընտա Տէրսաատէթ իլամաթը շէրիյէ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր:

13 աղօստոս 302

Գարօլին վէ Լուսինա Պետրոսօֆ նամ գատընլարըն Պէրպէրեան Գիրգոր էֆէնտի օլան տուլյունը մահքիւմէլէրինին թէսվիէսի իչիւն պունտան ագտէմ մէվգիի միւզայէտէյէ գօնուլան Պէյօղլունտա Գալաթ խաթուն մահալլէսինտէ Չըգմագ Չիլէք սօգաղընտա 6 նումէրօ իլէ մուրագգամ մուգատտէմ 8 գըթա վէ էլէքմէ էճարտան 547 վէ աթիգ 608 զըրա պէրմուճիպը խարիթա պիր գըթա արսա Օսմանլը լիրասը 100 ղըր. հիսապը իլէ 17 պին ղըր.տա թալիպի էօհտէսինտէ գալմըշ վէ թարիխը իլանտէն իթիպարէն 31 կիւն եանի կէլէճէք Էյլուլըն 14ինճի բազար կիւնիւ սաաթ 10ա գատար 100տէ 5 զամմ գապուլ օլունմասը վէ զիքր օլունան եէվմ վէ սաաթտա սօն միւզայէտէսի պիլիճրա գարարը գաթիյ վէրիլէրէք թալիպի էօհտէսինէ կէչիրիլմէսի մուգարրէր պուլունմըշ օլտուղընտան, վէ անտէն սօնրա հէր նէ զամմ վուգու պուլուր իսէ գապուլ օլունմայաճաղընտան, մէզքիւր արսայա 100տէ 5 զամմը իլէ թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին միւտտէթը մէզգումէ զարֆընտա մահքէմէի թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ եէվմ վէ վագթը մէզքուրտէ մահալը մէզքիւրտէ հազըր պուլունմալարը իլան օլունըր:

14 աղօստոս 302

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ իտարէսի մահլիւլաթ շիւպէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթի իւզ զիքր մահլիւլաթ՝ իշպու 1302 սէնէսի Թէմուզըն 21ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն աղօստոսըն 11ինճի բազար էրթէսի կիւնինէ գատար 3 տէֆա իլան գըլընմըշ իսէ. վէ մահը մէզքիւրըն 11ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն մահը մէզքիւրըն 18ինճի բազար էրթէսի կիւնիւ միւզայէտէի ինթիհաիյէսի հուզուրը նէզարէթտէ սաաթ 6տան 10ա գատար պիլիճրա, էրթէսի սալը կիւնի 100տէ 5 վէ տահա զիյատէ զամմ վուգու պուլուր իսէ գապուլ օլունարագ, անտէն սօնրա քէյֆիյէթը թէֆվիզի իսթիզան գըլընաճաղընտան, գըյմէթը մուխամմէնէսինին էօշրիւնէ միւսավի թէէմին աղչէսիյլէ պէրապէր իտարէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէկի տէօրտիւնճիւ տէֆա օլարագ իլան ու իխթար օլունուր:

. . 4 . . 8000 (1) .— Մահքէմէ ալթը գուրպինտէ Հաճի Իսա մահալլէսինտէ Սէնավի սօգաղընտա Հաֆըզ Իպրահիմ էֆ. վագֆընտան թէրպիէն 180 մէթրօ տէրունինտէ պիր գույուըը միւշթէմիլ պիր պապ նէճճարխանէ արսասը:

. . 1, 2 148 իլա 152 . . 7750.— Գալաթա Գարապաշ մահալլէսինտէ Գալաթ ճատտէսինտէ Մահար օղլու վէ Մագարնաճը սօգագլարընտա

. . 26 . . 1534 . — Մահմուտ բաշատա Ցայէ խաթուն մահալլէսինտէ Ֆալճըլար խանը թահթանիսինտէ Խասէքի Սուլթան վագֆընտան թէրպիէն 20 մէթրօ արսատա շէհրի 50 ղըր. քիրալը պիր պապ գույումճը օտասընըն սիւլիւս հիսսէսի:

. . 4 վէ 6 վէ 19 վէ 2 վէ 142 վէ 144 . . 25000 .— Գալաթատա Քէմանքէշ Գարա Մուսթաֆա բաշա մահալլէսինտէ Գասսապլար վէ Թիմուրճը սօգագլարընտա Թօբճուլար ճատտէսինտէ Քէթխուտա Մուսթաֆա աղա վէ Պէզվալի Սուլթան Հիւսէյին աղա վագֆըլարընտան թէրպիէն 152 մէթրօ արսատա 6 օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր գույու վէ 167 մէթրօ արսա վէ գահվէ տիւքքեանը մահալլէրինի միւշթէմիլ վէ սէնէվի 14400 ղըր. քիրալը քեարկիր պիր պապ մէնզիլ վէ 2 պապ մաղազա վէ արսա վէ պարգանըն 120 սէհիմտէն 6 սէհիմի վէ պիր սէհիմտէն սիւլսան հիսսէսի:

. . 87 . . 2000 .— Ահմէտիյէտէ Սօֆուլար մահալլէսինտէ վէ ճատտէսինտէ Շէյխ Սիւլէյման էֆ. վագֆընտան շէհրի 8 ղըր. քիրալը պիր պապ էթմէքճի ֆըրընը միւլքինին սիւլսանը:

. . 37 . . 666 .— Ցավուտ բաշատա Գասսապ Իլեաս մահալլէսինտէ Սամաթիա ճատտէսինտէ Ջիւլֆիգար աղա վագֆընտան շէհրի 3 ղըր. քիրալը պիր պապ պագգալ տիւքքեանը միւլքինին սիւլսան հիսսէսի:

. . 25 . . 1410 . — Ֆունտուգբուտա Թիւլպէնտճի սօգաղընտա Հարէմէյն կէտիքեաթընտան թէրպիէն 60 մէթրօ արսատա 2 օտա վէ պիր գույու վէ 25 զըրա պաղչէ վէ շէհրի 100 ղըր. քիրալը պիր պապ պագգալ տիւքքեանը կէտիկինին 120 սէհիմտէն 8 պուչուգ սէհիմ պիր բուլ հիսսէսի:

. 55 . . 500 .— Ջարշըի քէպիրտէ Ջուհաճըլար խանընտա ալթ գաթտա Ֆաթմա Սուլթան վէ Իպրահիմ բաշա վագֆընտան թէրպիէն 60 մէթրօ արսատա շէհրի 100 ղըր. քիրալը պիր օտանըն 40 սէհիմտէն պիր սէհիմ հիսսէսի:

. . 2, 2, 52 . . 10009.— Սթէնիատա Նէվշէհիրլի Սուլթան մահալլէսինտէ Տէրմէն սօգաղընտա Էվգաֆ կէտիքեաթընտան թէրպիէն 11875 մէթրօ տէրունինտէ 4 օտա պիր գույու վէ 90 մէթրօ մահալտէ 2 պապ տիւքքեան վէ պիր մաթպախ վէ սէնէվի 5760 ղըր. քիրալը պիր գըթա պօսթանըն տիւքքեանլարըն կէտիկինին 6 հիսսէտէն պիր հիսսէսի:

. . 10 . . 8000 .— Մահմուտ բաշատա Հաճի Քէօչէք մահալլէսինտէ Մահմուտ բաշա ճատտէսինտէ թէրպիէն 82 մէթրօ պիր գըթա մէնզիլ արսասը:

. . 5, 5, 155 . . 11222 .— Թօփխանէտէ Քէօսթիկ Մուսլիհէտտին մահալլէսինտէ Պէյօղլու ճատտէսիյլէ Հաճի Չըգմագլը սօգաղընտա թէրպիէն 90 մէթրօ արսատա 5 օտա վէ 2 սուֆա վէ պիր գույու վէ 800 մէթրօ պաղչէ վէ 90 մէթրօ մահալտէ 2 պապ արապալըգ մահալինի միւշթէմիլ Հաճի գարթան վէ Ճէնէրէճի Մուսլիհէտտին չէլէպի վագֆընտան շէհրի 400 ղըր. քիրալը ախշապ պիր պապ մէնզիլին 8 հիսսէտէն պիր հիսսէսի:

. . 400 . . 166 . — Իւսկիւտարտա Տէպպաղլար մահալլէսինտէ Թօբ Թաշը ճատտէսինտէ Պապիւսսաատէ աղասը Մէհմէտ աղա վագֆընտան թէրպիէն 22 մէթրօ պիր պապ պագգալ տիւքքեանը արսասընըն սիւլիւս հիսսէսի:

. . 72 . . 12000 . — Նէտի գույէ գուրպինտէ Հաճի Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Նարլը գարու ճատտէսինտէ Նէֆիզէ Հարէմէյն վագֆընտան թէրպիէն 180 մէթրօ արսատա 8 օտա վէ 5 սուֆա վէ պիր գույու վէ 228 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլ:

. . 72 . . 500 . — Մահմուտ բաշատա Հաճի Քէօչէք մահալլէսինտէ Մահմուտ բաշա ճատտէսինտէ շէհրի 5 ղըր. քիրալը պիր պապ չէքէրճի տիւքքեանը միւլքինին նըսֆ հիսսէսի:

. . 1, 2, 10 . . 5410 . — Էյիւպտէ Տէօքմէճիլէր մահալլէսինտէ Շիֆա համամը մէվգիինտէ պիր վէ իքի վէ Գալաղանգ սօգաղընտա օն նումէրօլար իլէ մուրագգամ թէրպիէն օն տէօնիւմ մըգտարը մուգաթալը Հավաճէ Եուսուֆ չիֆթլիկի տահիլինտէ մաարուֆ Էվգաֆը Հիւմայունտա միւշթէմիլաթընըն անճագ իճարէթէյնլի 150 զըրա արսա իւզէրինէ մէպնի 3 օտայը միւշթէմիլ խարապճա քէօշք վէ 35 տէօնիւմ թարլա մա պաղչէնին 80 հիսսէ իթիպարը իլէ օն եէտի պուչուգ հիսսէսի:

(1) Ճիտվէլլէրին պաշլարընտա իլք հիզաթա պուլունան րագգամլար՝ մահալլէլաթըն նումէրօլարընը, վէ իքինճի հիզաթտաքիլէր՝ գըյմէթը մուխամմէնէլէրինի պիլտիրիրմէքտէ տիրլէր:

ՌՈՒՍՈՒՄԻ ՔԷՂԱՂԸՏԸ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Իշպու մաղազատա պիրինճի ճինս Ֆրանսըզ մալի օլարագ հէր նէվի եազը թագըմը վէ Թիւճճար տէֆթէրլէրի ֆըրօխթ օլընտըղը իլան օլունուր,

ԿԼՕՊ

Նամ սիկարա քեաղըտը տախի սաթըլմագտա տըր.

ՖԻՅԱԹ ՂԱՅԷԹ ԷՀՎԷՆ.

Թօրտան վէ բէրաքէնտէ օլարագ մալ սաթըլըր, վէ Թաշրալարտան վուգու պուլան սըբարիշլար իճրա օլընըր:

Սթամպօլտա Ֆընճանճըլար խանընտա Սուլթան Համամընտա Ն. 1 վէ Չարշըլը խանտա Նօ. 27 վէ 28:

ՄԷՍԱԺԷՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ

ՖՐԱՆՍԷԶ
քումբա վաբօրլարը

ՍԹԱՄՊՕԼ-ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Հէր ճումաա էրթէսի Մարսիլիատան հարէքէթ վէ ճումաա էրթէսի կիւնլէրի Սթամպօլա մուվասալէթ իտէր: Հէր չարշէնպէ Սթամպօլտան հարէքէթ վէ եինէ չարշէնպէ կիւնլէրի Մարսիլիայա մուվասալէթ իտէր: Պիր հաֆթա Ջանագգալէ, Իզմիր վէ Շիրա վէ օ պիր հաֆթա Ջանագգալէ, Բիրէ վէ Նաբօլի թարիգլէրի իլէ հարէքէթ իտէր:

Սուրիա վէ իսքէնտէրիյէյէ կիտէն վաբօր իլէ իգտիրաք պուլունըր:

Մէսաժէրի Մարիթիմ վաբօրլարը բէյլա Ֆրանսա շըմէնտըֆէրլէրինին վագթը հարէքէթլէրի էէքտիրիկէրէ թէէսսիւֆ իտէրլէր:

Մարսիլիատա վէ Լիօնտա թէվագգուֆ իթմէքսիզին իւզրէ Սթամպօլտան տօղրու Բարիզէ գատար թէնզիլլի ֆիյաթլա պիլէթլէր՝ 1ինճի մէվգի իչիւն 380, վէ 2նճի մէվգի իչիւն 274 ֆրանգ տըր:

ԹՐԱՊԻԶՕՆ-ՊԱԹՈՒՄ

Մարսիլիատան կէլէն բօսթալար իլէ տօղրու սէֆէր.

Հէր 15 կիւնտէ պիր տօղրուճա Պաթումա կիթմէք իւզրէ Սթամպօլտան հարէքէթ իտէր, վէ ավտէթտէ մէճպուրի սուրէթտէ Թրապիզօն, Քիրասօն, Սամսօն իսքէլէլէրինէ, վէ զայըը մէճպուրի սուրէթտէ Ինէպօլու, Օրտու, Սինօպ վէ Ինէպօլու իսքէլէլէրինէ ուղրար: Սթամպօլա սալը սապահըն մուվասալէթ իտէր:

ՕՏԷՍԱ

Մարսիլիատան վիրուտ իտէն բօսթալար իլէ հէր 15 կիւնտէ պիր իճրա օլունըր:

Սալը կիւնլէրի ալաֆրանգա սաաթ 3տէ Օտէսայա միւթէվէճճիհէն Սթամպօլտան հարէքէթ իտէր: Ճումաա էրթէսի ագշամը Օտէսատան հարէքէթ վէ բազար էրթէսի սապահը Սթամպօլա մուվասալէթ էյլէր:

ՍԷԼԱՆԻԿ

Հէր 15 կիւնտէ պիր ճումաա կիւնլէրի ալաֆրանգա սաաթ 4ինտէ Ջանագգալէ, Տէտէ Աղաճ, Լակօս, Գավալա վէ Սէլանիկէ միւթէվէճճիհէն Սթամպօլտան հարէքէթ իտէր: Սթամպօլա բազար կիւնիւ մուվասալէթ էյլէր:

ԹՈՒՆԱ

15 կիւնտէ պիր բազար էրթէսի կիւնիւ ալաֆրանգա ագշամըն սաաթ 4ինտէ Վառնա, Քէօսթէնճէ, Սուլինա, Գալաս վէ Իպրաիլէ միւթէվէճճիհէն Սթամպօլտան հարէքէթ իտէր: Սթամպօլա սալը կիւնիւ մուվասալէթ էյլէր:

* *

Պահրը Սէֆիտտէքի տիկէր սէֆէրլէր վէ Պրազիլիա, Բլաթա վէ Ինտօ-Չին սէֆէրլէրի հագգընտա վէ սաիր հէր նէվի մալիւմաթ խուսուսլարի իչիւն Գալաթատա Քիրէճ գապուսընտա պէօյիւք աճէնթայա միւրաճաաթ օլընա:

ՍԹԱՆՊՕԼ ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱԶԱՐԻՆ
Ն. 58 [illegible] Ն. 58

ԷՐԶՐՈՒՄԼԸ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ
ՏԷԼԼԱԼ
ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

Էվ, տիւքքեան, խան, արսա վէ սաիրէ, շըմէնտըֆէր վէ գօնսօլիտէ էսհամը ճէտվէլ վէ միւպէտտէլէ պէրաթլարընը ալմագ վէ սաթմագ վէ բէհինիէ իգրազ վէ իսթիգրազ արզուսընտա օլանլար՝ մաղազամըզը թէշրիֆէ բաղլէթ պույուրմըզլարը, մասլահաթլարընըն սուհուլէթլէ թէսվիյէ օլունաճաղը իլան օլունըր:

Թաշրալար իլէ պու կէօնա մուամէլէլէր իչիւն մուխապէրէ օլունըր:

ՔԱՐԹ ՏԸ ՎԻԶԻԹ

Ա՛լա քարթօն իլէ լաթիֆ սուրէթտէ հէր լիսանտան օլարագ օն տագիգէ զարֆընտա թապ ու թէսլիմ օլունուր:

Ֆի, 100 ատէտի 10 ղըր.

Արզու իտէն զէվաթըն, Սթամպօլտա Ցակոբեան խանընտա Արամեան մաթպաասընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի:

ՖՕԹՕԿՐԱՖՃԸԼԱՐԸՆ ՎԷ ԷՀԼԸ ՄԷՐԱԳԸՆ
ՆԱԶԱՐԸ ԴԻԳԳԱԹԸՆԸ

ՏՕԳԹ. Տ. ՎԱՆ ՄՕՆԳՀՕՎԷՆԻՆ
կիւմիւշլիւ ժէլաթին վէ Պլագ

ԹԱԳԼԻՏԼԷՐԻՆՏԷՆ ՍԱԳԸՆՄԱԼԸ: DVM ՖԱՊՐԻԳԱ ՄԱՐԳԱՍԸ:

Էճզաի միւրէքքէպէսինտէն մամուլ գուրու լէվհալարը (բլագ) իւզէրինէ տավէթ իտէրիզ:

Տէբօզիթօսը՝ Թիւրքիա վէ Պուլկարիսթան իչիւն ումումի աճէնթէ օլան էճզաճը Մ. Էտվար Ծաննինին Սթամպօլտա Մըսըր չարշըսը գարշըսընտա խաբանճըլար խանընտա քեաին մաղազասընտա տըր:

Մէզքիւր մաղազատա ֆօթօկրաֆա աիտ պիլճիւմլէ էճզա վէ էտէվաթ պուլունըր:

ԱՆՕՆԻՄ ՏԷՆԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ
Շարգտա վէքիլի Մ. ԷՕԺԷՆ ՐԱՊԱՕՐ

Ֆրանգօ-Հօնկրուազ՝	Պուտաբէշթատա	սէրմայէ	ֆրանգ	20,000,000
Ֆէնիքս Օթրիշիէն՝	Վիէննատա	»	»	4,500 000
				24,500,000

(Իհթիյաթ աղչէսի տախիլը հիսապ տէյիլ տիր)

Գալաթատա Գարանթինա սօգաղընտա Նօ. 11

ԼԻՍԹՕԱՐ ՏԸ ՖՐԱՆՍ

ԲԱՐԻԶՏԷ ԳՐՕՆՍԹԷՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԻՄԱԼ ՕԼԸՆՄԸՇ
ՏԷՆԻԶ ՍԻԿԱՐԱ ՔԷԱՂԸՏԸ

Քէյֆիէ Թիւթիւն իչմէյէ մէրագը օլանլար՝ մէզքիւր սիկարա քեաղըտընը իսթիմալ իթմէլի տիրլէր. զիրա պու քեաղըտըն ճինսը՝ չիւնքի գատար իմալ օլունան քեաղըտլարըն ճինսընտան ալա օլուպ, բայինճա վէ մէթանէթճէ տէ անլէրտէն բէք ֆայգ վէ իւսթիւն տիր:

Իշպու սիկարա քեաղըտընըն մահֆուզ պուլունտուղը գութուլարտա Ֆրանսա Թարիխինին էն միւհիմմ վագալարընտան 60 վէգայիի միւխթէլիֆէ հիքեայէսի իլէ պունլարըն պոյալը բէսիմլէրի վար տըր:

Իշպու քեաղըտ՝ Թօրտան օլարագ Սթամպօլտա Էսմէր էֆէնտի (Օրօզտի) խանը եանընտա Մէյտանճըգ սօգաղընտա ԷՄ. Ժ. ՄԷՐԺԱՆՕՖըն մաղազասընտա, վէ բէրաքէնտէ օլարագ Տէրսաատէթին վէ վիլայաթըն պաշլըճա Թիւթիւնճի տիւքքեանլարընտա ֆիւրուխթ օլունըր:

ՊՕԼ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

Եէնիճէ Գալէսի 80 Նումէրօ

ՍԻԶԷՐ ՎԷ ԺԻՐՕՖԼԷ ՄՈՒԹԷՎԱԼԼԻՏ
ԱԼԵԱԹ ԹԻՒՃԱՐԸ

Մէզքիւր մաղազատա կէօզէ վէ ճէրրահլըզա միւթէալլիգ էնվայի ալաթ ու էտէվաթ մէվճուտ տըր:

Էզճիմլէ, եումուշագ վէ սէրթ լասթիգտէն (գաուչուքտան մամուլ մէվատտը միւխթէլիֆէ, գասըգ պաղլարը, էնվայի չիրինկալար, էլէքթրիգ մաքինալարը, միզան իւլ հավա (պարօմէթր), միզան իւլ հարարէ (թէրմօմէթր) վէ էյի ճինս կէօզլիւքլէր պուլունմագտա տըր:

Մ. Բօլ Ֆօյաճեան՝ հէր նէվ սըբարիշաթ վէ թամիրաթը էհվէն ֆիյաթ իլէ իճրա վէ տէրէօհտէ իտէր:

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆԻՆ
ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմայէ 200,000,000 ֆրանգ

Տէրսաատէթ աճէնցիասը
Գալաթատա Մէրթէպանի սօգաղընտա Ն. 10 Եագգուպ խան

Աճէնցիա շիւպէսի
Սթամպօլտա Սուլթան Համամը սօգաղընտա Հաճօբուլօ խան

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիւմլէ պանգա մուամէլէլէրինի տէրէօհտէ իտէր:
Էսհամ իւզէրինէ իգրազ իտէր:
Էսհամ բէհին պարագ հիսապը ճարի աչար:
Ֆրանսայա վէ սաիր էճնէպի մէմլէքէթլէրինէ բօլիչա քէշիտէ իտէր:
Համիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ գրէտիթօ քեաղըտլարը վէրիր:
Պօրսա իշլէրի իչիւն վէրիլէն էմիրլէրի իճրա իտէր:
Էսհամ հըֆզ իտէր:
Թէսլիմ օլունան Նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգապիլինտէ շէրայիթը մալիւմէ իլէ պօնօլար վէրիր:
ՍԹԱՄՊՕԼ ԱՃԷՆՑԻԱՍԸՆԸՆ ՇԻՒՊԷՍԻ պանգա իշլէրինտէն մաատա, էմթաա իւզէրինէ տէ աղչէ էտաիյէ վէրիր: Քէզալիք մէզքիւր շիւպէ՝ արթիքէ գալաճագ օլան էմթաայը կէօմրիւքտէն ալըր սագլար, վէ Սթամպօլտա վէ խարիճ մէմալիքը ճէնէպիյէյէ սաթըլաճագ էմթաայը տահա գօմիսիօնճըլըգ իտէր:
Մահալը մէրքէզը Սթամպօլտա Ջիչէք բազարընտա 51 Նումէրօլու մահալտըր: